

СЕРГІЙ ЛЕВЧЕНКО

усе

поезія,
новели,
повість

Черкаси
2014

УДК 378.14:80:004.738.5
ББК 480.444+80
Л 34

Левченко С.

л 34 УСЕ / Сергій Левченко. – Черкаси : видавець Чабаненко Ю. А., 2014. – 84 с.

ISBN 978-966-493-780-8

Як у брилі мармуру захована скульптура, так і в слові автора заховані біль і надія, горе і віра, жах і любов.

Між поезією і прозою кордони максимально ліквідовані автором, який у своїй творчості поєднує авангард із реалізмом.

І ще: автор продовжує підбирати слова, а це значить продовжує жити, любити і пам'ятати.

УДК 378.14:80:004.738.5
ББК 480.444+80
Л 34

ISBN 978-966-493-780-8

© Левченко С. П., тексти, 2014

*«Біль — наче пропелер,
Тільки він не летить нікуди.
А лиш крутиться, крутиться
крутиться»...*

*Петер ГАНДКЕ
«ЖІНКА-ШУЛЬГА»*

Дочці

АННІ

Дочці АННІ

1) ДНІ ЯК НОЧІ НЕВЖЕ ЦЕ БУЛО

Цикл

ГОСТРИЙ ВІТЕР. БУЛА СЕРЕДА

Гострий вітер, м'яка вода.
Здається, була середа.
Вони рухалися, як сніг.
Тихою їхня була хода,
Бо були вони без ніг.

УЛАСНЕ, ПАЗЛИ. БУВ ЧЕТВЕР

Пан Во сказав: не мали ми іще поразок,
Пан Фе сказав: повзти на пузі ліпше плазом,
Пан Мо сказав: умерти б ліпше і всім разом,
Пан Бу сказав: я, браття, битимусь до казу,
Пан Фі сказав: тікати треба швидко і відразу,
Пан Ма сказав: буду чекати, мо' зійдуться пазли
Між Небом і Землею, добром і злом, уласне.

БУДЬ І У 40-Й ДЕНЬ. БУЛА СУБОТА

Будь відкритим мовила ти мені в суботу —
П'яту суботу після того вівторка.
Ви помітили в моїй поезії є цюнь і сун.
Брати і сестри, облиште цю роботу —
Бачте, он, біля вази, заколихалася шторка:
Це мені знак подає доня. І знак цей — сум.

НАША ЗГРАЯ. БУЛА НЕДІЛЯ

А згряя наша, справді, маленька, братове Карамазови,
Ви сьогодні добряче на Хрещатику вмазали.
І пішли за лаштунки «отведать віна і хлеба»,
А мені хотілося в небо, хотілося тільки неба.
А ще хотілось назад, у нашого Трою дитинства,
Яке на землі чорній лежало червоним намистом.

БУВ ПОНЕДІЛОК. ВЕЧІР

Я почав писати збірку знаків,
Схрещених з хребцями твого тіла
І язиком твоєї мови.
Мені не вистарчає крові
Своєї для операції, моя мила,
Моя любя, кохана. Її замінять маки.
Під вечір кров гусне червоно, мов в склянці.
Увечері квіти не такі чудові, як вранці.

БУЛА П'ЯТНИЦЯ. РАНОК

Було сумно, як завжди, коли стоїш о 5-й ранку
Біля вікна з прозорим шклом.
Сум розривав мозок, як поезія Су Ши,
Як звуки старої кобзи.
Чому восени все блякло, коли стоїш на ганку,
Чому холоде твоя кров
Й моторошно стає від шуму машин,
Які мчать крізь мій мозок.

БУВ, Є І БУДЕ ВІВТОРОК

Так-так, світ повен, повен печалі,
Але так важливо спів, спів почуть
Солов'я уранці, дзвоник синиці,
Клекіт орла в піднебесі, тупіт
Коней двох у сивім-сивім степу,
Граніту шелест, який наче жінка,
Виходить з води лискучим тілом,
Розсипавши усмішку, наче коралі.
Я тепер маю номер — інші ж живуть
І нічого: 31 — 13, як екзотичні птиці —
У клітках висохлі, як картон, трупи.
П'ю тепер не воду з джерел — ропу.
Я — на краю землі, на краю неба — Зірка,
Тільки мені сьогодні печально світила.

3 серпня 2013 р.

2) НОЧІ ЯК ДНІ МОЯ ТРОЯ: У ПОШУКАХ НЕБА, РІКИ І ТИХ 2-Х СЛІВ

Вінок сонетів

МАДРИГАЛ

По правому схилу спустився я до Дніпра
Й поплив на той берег плаский і самотній.
Дощ падав із неба, а може падав, падав з води.
Ловив язиком прісні кулі — дощу краплини,
А блискавок золото сліпило й сліпило мене.

Побіля ріки лежала часу геть зламана вісь.
Як свободу, у січні любови шукатиму вість...

Повертаюся, вірю, що берег мене не мине,
Повен рот від крові солоної і гіркої слини.
Мов човен, всю ніч я хвилі ріки скородив
І в небі чорним назовні й білісіньким на звороті.
Та раптом попереду айсберг, мов біла гора...

Сіть чи портрет тче павук на моєму вікні, а завтра
Мовлю: — На тебе він схожий, доню, — моя бодгісаттва.

По правому схилу спустився я до Дніпра:
Де моя свобода безмежна, висока моя любов.
Смерти немає? Вона поруч крокує з життям.
Вітер ламає дерева, гне верболіз аж до піску,
А я стою, як вічний солдат солдат своєї свободи.

Не думається нічого, нічого, нічого не бачиться,
Все, що не трапилося, може, може знову трапиться.

Життя в моїм житті, в моїм, якої ж бо породи,
Улюблених доріг немає вже, нема, навіть в ліску
У рів перетворилася, в могилу — це собі затаєм:
Кров і багно, багно і кров, кров і багно, багно і кров...
І свічі не потрібні тут, ні гостре вбивче світло фар.

Чи темінь жаска укаже шлях мій зворотній,
Я поплив на той берег плаский і самотній.

Й поплив на той берег плаский і самотній,
Дума про те, що трапилося теж робота.
Нас було троє, тепер я один у Трої своїй,
Життя усе плине і звучить іще «Іже еси»...
Повітря не вистарчає навіть на березі в лозах.

Куди ти, вівторку, куди тікаєш від мене, куди.
Жива вода й мертва, мертва й жива. Усе з води.

У небі хлюпочуться діти, хтось у білому, грози,
Кров, сніг там унизу хтось замісив,

Чи вгорі. І тільки склянка горілки із хлібом на ній,
Посипаним сіллю солодкою, цукром солоним, дорога
Тягнеться стрічка червона від скроні.

Бог тихо, нечутно: — До мене, дитино, ходи.
Дощ падав із неба, а може падав, падав з води.

3

Дощ падав із неба, а може падав, падав з води.
Моїм бажанням було, щоб Ти мене покарав,
Десь вікно моє, віко неначе, неначе провалля.
Листя десь полетіло, аби хоч під ранок заснуть,
Уві сні на лиці я три листочки вербових угледів.

На могилі калина всиха, наче дівчина від кохання:
Лена, Іра, Софія, Людмила, Тамара, Патрісія, Аня.

Наче Драч, крізь сонце червоне мчу-лечу на велосипеді,
А завірюха січнева гаряча, неначе твоя, дочко, суть.
До Різдва ми дожили з тобою, а що буде далі, далі?..
Яка ти будеш в 40? Звичайно ж гарна — хто б це не знав,
Ми й у 100 будемо: ти — молодію і я — молодим.

Дош у січні, влітку — сніг, хай падають, плинуть.
Ловив язиком прісні кулі чи стріли-краплини.

4

Ловив язиком прісні кулі чи стріли-краплини.
І не вірилось, що за спиною волочиться смерть
І життя. Вони поруч ідуть, їм повіки іти так:
З небуття у буття і навспак. Аби лиш за ніщо

Не потрапить. Хай уповні живий відчуває життя.

І дай Біг нам прокинутись всім у своєму житті
І лиш в смерті своїй, так, своїй, я б умерти хотів.

Та наразі у сні, тільки в сні щасним є моє вороття.
Розпинають Ісуса щодня, щохвилини, щомиті. Пощо?
А от вічне життя найкоротший у світі, певно, є знак.
Входжу в зиму свою, а ти літа застала на чверть
І не став тугим кетягом у віночку твоїм цвіт калини.

Чорне горе повіки не згасне моє, не засне.
А блискавок золото сліпило й сліпило мене.

5

А блискавок золото сліпило й сліпило мене.
Все шукаю я смисл. Не в знаннях він — у мові,
Яка вільно тече ручаями, річками у море,
Наче чаша воно на світу краю, краю світу.
Лиш за край світу ти мене, о мово, не заведи.

Ти змінити світи в змозі, мово, але без любови
По пекельному колу ходитиму знову і знову.

Було нас троє, потім — двоє, тепер, як крин на воді,
Вільшанки на чорній воді посеред пекельного літа.
Моя Троя розсипалась на каміння, на щастя і горе.
Сам її розкопаю, замовить хай Шліманн за мене слово.
Ми стоятимем поруч на руїнах, доню, вена до вени.

Ми будем чекати, поки прийде з неба гість,
Побіля ріки лежала часу геть зламана вісь.

Побіля ріки лежала часу геть зламана вісь.
Ким був у Трої: Гектором я чи Ахіллом?
І Дарданелли, наче річку, не раз перепливав,
Як потім Александр і Байрон, й Гоголь міг би.
Еріда ще мовчала й Пелей не заснував ще Іліон.

Як добре, що сліпий Гомер був неписьменним.
І шліфувало море слова його, мов камінці зелені.

Прокинутись в чужому сні — оце жахливий сон,
У вічний сон з тобою тільки, доню, ліг би.
Як птаха наш поезії човник самотній літав,
Пам'ятаєш, над правим Дніпровим тим схилом
Я у хвилі осінні, тебе, о Богине просвітлена, ніс.

Ззаду сосни стіною й жовтий, як лимон, верболіз.
Як свободу, у січні любови шукатиму вість...

Як свободу, у січні любови шукатиму вість.
У словах я відшукую корінь єдиний — це милість.
Лиш живий дарує життя всім живим, живий лиш.
Існуванню чуття, ми збагнули, дає лише творчість.
Ах, устигнути б крапку останню поставить, і в ирій.

Скільки иріїв цих і едемів, галактик і всесвітів.
Тільки пекло хай буде одне і багато не треба несвітів.

Я бачу інший січень, не чорний, у нім палає трикирій
І пам'ять, ніби вода, не камінь, а серце і душу точить,
Горе замурував у грудях своїх, горе, мене облиш.
Слово уже не горить, модним став словесний вилиз.
Слово живе, іще живе Слово, прошу, в мені озовись.

Дорога до Трої: злива, вітер додолу нас гне.
Повертаюся, вірю, що берег мене не мине.

8

Повертаюся, вірю, що берег мене не мине.
Ми назустріч ідем, та чомусь все у різні боки,
На руках двоє діток у нас, схоже і вони з Оріону.
Невже звикли без Нього і уже не можемо інакше...
Повертаємо знову: до трикирія, Трійці, до Трої...

Ми ідем їй назустріч і нехай вона нас боїться,
Хоч не випили горя, щастя, і життя ми по вінця.

Блукаю, як блудний батько, не син: що я накоїв!
І що мені до янголів, що літають над Небом нашим.
Розіп'ятий був за тебе, доню, а не за золото корон.
А так хотілося до річки, щоб не чути солдатів кроки,
Радісних вигуків, голосінь, не бачити тих, що кохали мене.

Та вчував лиш два слова: коханий і сину...
Повен рот від крові солоної і гіркої слини.

Повен рот від крові солоної і гіркої слини.
В голові саундтрек: «Як без коханої жити?»
Вода в річці кипить, поряд ніч, ніби небо вона,
Ніби вовк степовий без вовчиці своєї і вовчєнят.
Нас троє було, могло б стати п'ятеро. Так могло...

Хтось витягнув серце з грудей: твоє і моє байдуже.
Спочатку боліло, горіло, саднило. Тепер — дуже.

У янголів мова серця, любов не приходить, як зло,
І може прийшла зі смертю, як в січневий отой снігопад..
Здавалося, он за тим поворотом всміхнеться, як ти, весна.
На асфальті хтось, прямо по ожеледиці, густо засіяв жито.
Кому ти кричала в передсмертній агонії: дочці чи сину?

— Чом не я, о Божечку? — Прошу Тебе і просив.
Мов човен, всю ніч я хвилі ріки скородив.

Мов човен, всю ніч я хвилі ріки скородив.
Думки відірвались від мови, душа як від тіла,
Як звуки з душі виконавця, як небо й річка.
Я давно алкоголь висипав, мов пісок, із мештів,
І не цікавлять розмови. Книга твоя не вмере!

Відбувся зсув ґрунту, зсув неба, ріки і думок.
Пам'ятаєш увечері, за добу до аварії наш танок.

Танцювали під «Ласковий май», під бітлів і «ОЕ»:
Виходили на дорогу абатів і уявляли вчора рештки.

Під зимним вітром тріпотіли траурні, чорні стрічки.
На дорозі крижаній лежала, а ти так тепло любила,
Другою ковдрою уночі накривав. Доню, я тебе любив.

Вега й Альтаїр стрінуться в світі сірім й самотнім
І в небі чорним назовні й білісіньким на звороті.

11

І в небі чорним назовні й білісіньким на звороті
Посмертна маска січня дивиться з фото на мене.
І я не звожу від неї свого боже-вільного погляду.
Чи зможе дух любити, так, як любило тіло, як плоть.
І чи не заросте травною стежинка до твого серця.

Твій светер лежить на дивані, а капчики — під ліжком,
Тебе не забуду ніколи. І мене пам'ятай, хоч трішки.

Візьму його із собою, коли взимку поїду в Швецію.
Житиму без інтернету, мені все розповість Господь.
У товариша візьму байк, відпущу волосся і бороду,
Питиму усе, що п'ється, але, в основному, сік клена.
І нехай друзі й знайомі кажуть: — Тобі шістдесят, годі!

А ти мені, доню, скажеш: нам до моря пора.
Та раптом попереду айсберг, мов біла гора.

Та раптом попереду айсберг, мов біла гора.
Обличчя в павутині турбот, ніхто їх не збагне,
Як думок бодгісаттв чи Баха сольних сонат.
І як дерево мертве усе ж народжує музику,
Це гудіння живе у жилах заповнених кров'ю.

Чорним небом пливе айсберг — алмазна брила,
А на нім — мертвий янгол розкинув крила.

Із звуків будували храми, пам'ятники героям,
Із звуків творили світи неznані і хліб у вузлику,
Всіх називали, як Ісуса і Марію: сестра і брат.
І вірили, як діти в казку: кінець світу нас обмине.
За дверима сліпий поводитир шепотів: — Пора.

Золото, що в землі, айсбергів не лічить карати.
Сіть чи портрет тче павук на моїм вікні, а завтра...

Сіть чи портрет тче павук на моїм вікні, а завтра
За межею опинимось буття і часу: хто переможець?
Та тепло твоїх вуст буде вічне, все інше — пил і порох,
Тільки пил хай на нас просиплеться тільки з книжок.
Під пилом, під порохом часу, буття зустрінемось, мила.

Хоч і не птах, але лечу над сірим світом снів без сну.
У річці, яку переплив, у небі, яке не пізнав: тону, тону...

Коли писала у зшитку зеленім любов'ю обличчя світилось.
Ти не відала, що і слова буває безжально натискають курок.
Я навчив тебе, доню, що любов не в книжках і буде тому горе
І повір, в цьому світі нам, крім нас, ніхто, так ніхто не допоможе,
Лиш любов порятує нас, наші душі. І слова про любов її варті.

Ти забрала усе, крім портрета свого, любови й правди.
— На тебе він, схожий, доню, — моя бодгісаттва.

14

— На тебе він, схожий, доню, — моя бодгісаттва.
Ми тим є, мабуть, що є в нас, було і чим володієм.
До істини так й не дійшли: портал став лабіринтом,
А річка піском просипається пальці крізь наші: твої і мої.
Та Трої руїни піднімуться в небо наших світів: твоїх і моїх.

Ми забудем слова, які зв'язують нас, мов гріх, ланцюгами,
Ми знайдемо слова вмиті, наче річковий пісок, словами.

Наче воїн наш друг — дуб зелений гіллястий на трави поліг.
Він зімкнув наші руки навкіл тіла і два слова сказав свої:
Це любов і ненависть, дружба й зрада, чорна лайка й молитва.
Усередину часу не стрибнеш, як в коло крейдяне дівчатко уміє,
Але й діти ідуть, мов дорослі, в криваву війну, брат на брата.

Полетіла у небо, дитинко, душа, бо пора.
По правому схилу спустився я до Дніпра.

*10-го вересня 2013 р. \ 7-а ранку. *

3) ТИ — УСЕ

+++

Я вийшов на свободу, в неволю вже не піду,
Світ на мене глянув, неначе крізь слюду.

Небо віддане знову сірим моїм горобцям
І сам лечу дорогою і зовсім не бачу ям.

А вдома вже тих, кого пам'ятав і любив, нема,
Навкіл усе квітує, кипить, а у мене в очах зима.

— А де моя дочка кохана, де вона?! — кричу у простір.
Лиш мертва тиша змією приповзла до мене в гості.

+++

Доведи, Господи, доведи,
До чистої, як сльоза, води,

До небесних рік, п'яних озер,
Щоб воскрес я, щоб не помер.

+ + +

Три дні вона ходила на Лису гору,
Горе вело її на неї, велике горе.
Коханого розіп'яли на горі. А мрію
Свою нікому її не віддасть Марія.

На тлі сонця, що падало, з'явився Він.
Піднявся в небо, коханий, та не з колін.
Сказав очима: — Здорова будь, мене чекай,
А потім два слова мовив: — Мене кохай.

17.09.13.

+ + +

Плач, Єреміє, за своїми жидами,
Поплач, пророче, за Україною, нами.

Поплач, Яремо, за моєю дочкою,
Поплач, брате, трішки й за мною.

+ + +

Усі кажуть: рани загояться і треба жити...
Але вони смертельні, жити не хочеться.
Ліпше сльози, а не кров, як водицю, лити.
Молюся, як матері єдинокровній, Богородиці.

Вона теж утратила коханого сина свого єдиного,
Такого доброго, молодого і вже трішки сивого.
Він помер і воскрес і ми всі про це добре знаєм.
Душа моєї донечки до Нього повільно підлітає....

18.09.13.

+++

Поряд, в Сирії, стояв 12-й легіон — Fulminata,
Під плащами ножі і мечі, брат йшов на брата.
Тоді світом правили двоє: імператор й легат,
А Він проповідував, що людина людині брат.

Він казав: горе кесарям, горе монархам і царям,
Горе захланним, що торгують в храмах, крамарям,
Не робіть собі кумирів, не ставте каменів і стовпів,
А молитися, справді, можна в собі, навіть без слів.

+++

Заратуштра, Будда, Ісус, Мохаммед
Ще кілка тисяч років будьте з нами.
На золоті могли б їсти, а були жебраки.

Ви інших годували, та не зі своєї руки,
Не рибою на дерев'яній тарелі, хлібами,
А простими, зрозумілими всім, словами.

20.09.13 р.

+++

Мені кажуть: — Ти її відпусти,
Як кульку гумову в небеса запусти.
І спали за собою ти усі мости.
— А роками-ріками, хто буде брести,

Писати щодня їй любовні листи
І квіти живі на цвинтар нести.
В гілках яблуньки кулька: — Прости,
Прости, люба, прости, прости....

21.09.13.

+ + +

Пам'яті О.С. Баховця.

Ковель, Тур'я, УПА, Колима...
Тепер, як човен, домовина німа.
Де нині гуля твоя чиста душа,
Мабуть від Світязя й до Іртиша.

А де упаде вона у цій дивній грі,
Звичайно, де лози, на нашій Дніпрі.
Мо' в скіфських степах спокій знайде...
А, хто то з вудочкою берегом йде.

22.09.13.

+ + +

Нарешті збагнув: я, на правду, такий, як усі:
Плачу, долю клянучи, у Бога питаю: — За що?
Та за те, певно, що багато у Нього просив
За дочку — берізку осінню, яку я віддав дощу,

Зимному вітру шаленому, що не ущухне ніяк.
Я, як і всі, бачу смерті ледь зігнуту спину.
Гірко-солодкий у роті від споминів смак.
Здавна вже не ловець, я і вудку далеко закинув.

Вірю, як і усі, що отам, за межею, дерева і тінь,
Відпочинемо трохи, потім знову робота і думка.
І крилом вороним мій розгнуданий білий кінь
Змахне широко так, і полине чи то вгору, чи вниз.

+ + +

Умерти, допити б до дна,
Аби не сміявся сатана,

Аби не хитав наді мною
Сивою брат Ісус головою.

І ті слова, щоб язик не забув:
— Невже я колись з вами був.

+ + +

Без плода не буде труда,
Караван гавкає, а собаки ідуть,
Вгору тече, в небо, вода,
Вмирають тимчасово, вічно живуть.

28.09.13.

+ + +

Непримітна, тиха і кохана,
Твоє світло бережу в собі.
Ти у небо була рано звана,
Я — неруш — аби лишити слід.

Тут, на цій землі, де глиця
Тепла ще, а вечір вичаха.
Від зірок сіяли наші лиця
Та шукала бездну вже нога.
1.10.13.

+ + +

Осінь. І на небі ні листочка,
Хмарка зачепилась за берізку,

Наді мною ластівка так низько —
Хрестиком летіла моя дочка.
7.10. 13.

+ + +

На халатику червоному 2 латки,
В ньому доня смажила оладки.
Обнімала — руки були в борошні.
Згадую... М о т о р о ш н о.
22.10. 13.

+ + +

Швидкоплинна краса, упокорена плоть — не про тебе це, ні, не про тебе,
Ти не вийшла із саду, заблукала між яблунь, між гілок, тінь на сутінь лягла.

Знову осінь прийшла, твоя подружка мила, знову й знов, сум вона принесла.
Сад в цвіту весь стоїть, наче сніг на деревах, та уже нам не спробувать меду.

23.10.13.

+++

Кохаю тебе до останнього атома, до бозона,
Я — поет-невдаха, на твоїй голові сія корона.

Ми удвох ховаємося, люба, в саду за деревами,
Крізь листя погляд чийсь, мов ніж, між ребрами.
24.10.13.

+++

Я так і не навчився танцювати
І з дитинства боюся маскарадів,
Але тебе і в масці упізнаю, люба,
По платтячку із секонд-хенда.

У тебе, моя люба, було кредо,
Було в тобі, тепер в мені буде,
Воно вічне, як пахучі вірші Сааді:
Закохані не повинні страждати.
25.10.13.

+++

О.

Ти кажеш: зміни стиль своїх творів, сюжети,
Пиши дохідливіше, але знай, що ми не бидло...
А, може, змінити, як деякі укрписи, й мову?

Не маю, читачу, від тебе, повір — ніяких секретів:
По клавішах клацаю й на екрані стає усе видно —
І розум, і глупство, і неміч... Не видно лиш крови.
27.10.13.

+ + +

Закохуватися можна багато разів, але, щоб, як уперше,
І збожеволіти можна лиш раз, від щастя та ще від любови,
І на Голготі прибитим до хреста можна лишень один раз.

Коли ти пішла у зимовий ранок, подумалося: очі не брешуть —
Світилися щастям й життям. Лиш сніг.., летів, як полова.
Хотів він розділити, немов стіною залізною, кам'яною, нас.

29.10.13.

+ + +

Злото срібне, чайки над Дніпром,
Ніби я теж зачепив своїм крилом

Пружним пружну поверхню річки —
Удвох чекаєм на срібне золто нічки.

+ + +

Я вже знаю по кому подзвіння,
Друзі, воно по мені. З Ноосфери

Летить, кружля повільно пір'їна:
З чайки вона, янгола чи люцифера.

1.11.13.

+ + +

Хризантеми, в жовтні хризантеми...
Де мої весни, рими, ромули і реми....

+ + +

Думаєш про вірша, поезію, потієш над словесною грою,
А він народжується з нічого, як чайки крик, сам собою.

+ + +

Відповідей усе менше, а питань — навпаки.
Роки, як дні збігають. Дні колись, як роки.

+ + +

Фотографія-пам'ять, фотографія-горе, фотографія-жах,
Фотографія-море, фотографія-Моцарт, фотографія-Бах,
Фотографія-звук, фотографія-слово, фото-мова, фото-мов,
Фото-ненависть, фото-ніжність, фото-смерть і фото-любов.

+ + +

Здав би мову в камеру схову — нехай ще полежить.
Правнуки витягнуть і, може, будуть її усе ж любить.

1.11.13.

+ + +

Де ви старі письменники — вчителі юрби.
Нинішні об ваші думки розбивають лоби.

+ + +

Йосип Сталін, кажуть, читав усе.
Росія і нині донос на себе несе.

+ + +

Його рука, як білий удав, дотягнулась до мене на тому шосе.
Але про життя її коротке і смерть, таку скору, напишу усе.
У С Е.

+ + +

Повне зібрання творів — мрія будь-якого члена спілки — автора.
Мені б захаявної книжечки вистарчило, як у Тараса — аматора.

1.11.13.

+ + +

Про любов жінки говорять відверто,
За кохання справжнє ладні померти.

Ми ж, чоловіки, все ялозим, юлим,
Наче в'юн той слизький чи налим.

2.11.13.

+ + +

Якби то знать, життя що не останнє,
Серед космічних глиб ще поживеш,
Мов на алмазі, висічуть ще грані
Твоїх талантів, що не мають меж.

І, щоб не мучило тебе питання-паля:
Усе, що тут, те й буде далі.

2.11.13.

+ + +

Тебе нема, мене не буде,
На дереві пташка співає про горе.
По вулицях авто і люди
І вас, мої любі, теж уже скоро...

На стіні картина — море
Бурхливе. Ти казала — поганий знак.
А пташка співає про горе.
Згорають життя людські, авто як.

2.11.13.

+ + +

Поезія і проза — спробуй їх розріж —
Вони мішаються, як зерна у мішку,
Як зорі, як тіла, горілка з перцем,
Як андрогін фата якому сниться.

І тільки пан Верлібр мій блідолиций
Сидить сам у кафе, шампан в відерці,
Не вибачає він усе усім, лише грішку
Буть дозволяє вільним. Вільний вірш!

3.11.13.

+ + +

Кому ми цікаві? Та, мабуть, нікому,
А, може десятку, а, може, одному,

Тому, кому вірші, як крига й вогонь.
Та тільки б не теплі — це, Боже, боронь.

+ + +

Ти моя лакрімоса, ти моя біла роза,
Чорна печаль, моя страдницька даль.

Мої рани, в костьолі — стіни темні і голі,
Перев'язує панна — лакрімоса Анна.

4.11.13.

+ + +

Ти світ любила, а він тебе?

Став чорним вівторок отой,
Вівторок отой — людоджер.

Харон собі на човнику гребе.

Безгучно так, навкіл — «покой»...
Він мною пливе тепер.

+++

«Усе в порядку — я, просто, люба, помер»,
Нема вже кому сказати: я люблю тебе, Серж.
Червоне вино в стакані — знак тривоги
І пісня Буланової, від якої плачуть і боги.
До Дніпра із Соснівки нахилений дим,
Слова тліють помалу, ми ж, кохана, горим.
Все в порядку, друзі, все в порядку,
Через тьму на берег світлий віднайшов кладку.

7.11.13.

+++

Намисто з кривд оділа ти на шию —
гадав на радість подарунок цей,
а вийшло, що на горе і біду.
А хочеться залишити не тільки ДНК.

Осінній дощ безвиході не змиє,
хіба що жовте листя й жовтий глей
у річку синю, а тепер руду.
А ми на острові й нас обмина ріка.

9.11.13.

+ + +

Ми вічно прикидаємось і маски без кінця
Злітають із облич. Ми вже давно забули,
Які вони насправді наші лиця та чужі.

Нема блюзнірству нашому ні краю, ні межі.
Так, ми арійці, та у нас монгольські скули,
Ми дикі гуни, ми варвари із серця і лиця.

12.11.13.

+ + +

А горобці, як хор Верьовки,
Співають пісню навісну.

Вони, як друг їх — дідусь Жорка,
Вже не чекають на весну.

Листопад 2013.

+ + +

У Вознесенського Андрія чайка —
То плавки Бога, то виріз на грудях Неба.

На Ларисі була моя ледь прозора майка,
Яка діставала їй до трусиків — куди і треба.

13.11.13.

+ + +

На землі людина мається,
Кається, з чортом грається,
З собі подібними лається...
Не вірить, а тому грішить.

Під землею чи в небі всміхається,
З такими, як сам, братається,
З самим Богом вона знається...
Пробує, нарешті, жити.

15.11.13.

+ + +

Харон перевозить, Вона ж переводить чи переклада,
А навкіл синя, блакитна, зелена, чорна... Жива вода.

16.11.13.

+ + +

Куди іти, камо грядеші,
Де наші кола, де наші межі.
Полярне коло чи Шамабала —
Нам цього мало, справді, мало.

Далекий космос, чужі планети,
Вже біля хати стоять ракети,
Там, де росли раніше мальви,
Усміхнені карли зеленої барви.

23.11.13.

+++

День за страхом,
Страх за днем,
А ми Бахом
Шугонем

І по страху,
І по дню.
Разом з Бахом —
В западню.

І не страшно,
Де той страх,
Коли нашим
Стає Бах.

23.11.13.

+++

По-українськи заговорили й німці
І ми вже не вівці,
Які про щось все блеют
І мають те, що імеют.
А наша юнь, молоді
Ходять з Христом по воді:
В Києві і Черкасах,
В Одесі і на Донбасі,
В Нью Йорку і в Берліні —
Весь світ в вишиванках й калині.

26.11.13.

+ + +

На дні скорботних вод засну,
Не розбить нікому скляного сну.
Не замулить нікому дзеркальних вод.
Там тіні від верб, там дівчат хоровод.

26.11.13.

+ + +

Я йду старими слідами
Вздовж рік і озер,
Горами в квіту, садами,
Як вчора, так і тепер.

А завтра, що буде завтра?
Теж озеро і ріка,
Гір і долин та ж карта.
І кохання, що не зника.

28.11.13.

+ + +

Любов має багато різних імен,
Одне з них — Ганнуся.
Інші, їй-бо, геть забувся.
Ні, ще одне — самотній клен.

29.11.13.

+ + +

Я сам собі тюрма, в'язниця,
Своєї смерти і свого життя,
Вони мої. Одна з них блідолиця,
Кров з молоком — то теж моя.

Цілую ручки двом своїм панянкам.
Одній увечері, а другій — зранку.

+ + +

Вожді незрячі, а, може, й геть пусті,
До світла ви народ свій відпустіть.

+ + +

Коли на молоді руки
Свободу піднімуть,
Скінчаться усі муки,
Їх сльози наші змиють
І кров, пролилась яка.
Бурхлива вийшла ріка.

1.12.13.

+ + +

— Піднесені думки полишу залюбки, —
Так і ні, ти і я. Страх, як бездна зія.

2.12.13.

+++

Людина помира за народ,
А народ за н і щ о помира,
І кричить він щосили ура —
Ще живих. Вже померлих істот.

2.12.13.

+++

Не надіюсь на долю,
На смерть без пароля,
На крила без консолі
І на Юлю не надіюсь,
Сам собі дощем сіюсь,
Чи на Майдані гріюсь.

Та ще гріє друга рука,
Магма Хрещатика — ріка.
Звідки тече, куди втіка?..

3.12.13.

+++

*«По садочку ходжу, дівчиноньку воджу...»
Українська пісня*

Наліво піду — об стіну лобом,
Направо піду — у яму скопом,
Піду прямо, та ще й смерком,
Кийками до крові поб'є «беркут».

По колу ходжу, в лабіринті ходжу,
Рідну Неньку так загубити можу.

6.12.13.

+ + +

«...коли б, мов краб, зміг поповзти назад».
ГАМЛЕТ.

Наша молодь не краби — дельфіни,
А вони — акули в кривавій піні.
7.12.13.

+ + +

Дочка, дочка,
Ні посагу, ні віночка,
Лишились лише рядочка
Твоїх новел і віршів,
Вони для мене — у фаті вишні.
Ти чуєш, доню, ти мені віриш.
11.02.2014

4) УСЕ

Поема

*«Ви, що перейшли
З очима ясними прямо до ями —
До іншого смерти Царства
Споминайте нас — ...»*

*Томас Стернз ЕЛІОТ
З поеми «ПОРОЖНІ ЛЮДИ».*

*Теляткові з підпиччя
з картини художника Василя Євича.*

1.

Теля слухняне ссе
Дві матки. Ти — жодної.
З печери вийшов втомлений Тесей
Й сказав: — Усе.
Серед зими холодної
Носив з пологового дому молоко жіноче,
Тигряче молоко дістати б міг,
Аби лиш крові лиск не ліг
На білу плівку, як на очі.

Ой оддала та й мати дочку
В чужую стороночку.

За колом коло
Навкіл осі.
Живі ще всі.
Усі.

2.

Зараз ми б навіть Трою
Здали без бою.
А Москву?
— Ще як: у-у-у.
А Вільнюс?
Річ Посполита — знову мінус?
В інтернеті, на вулицях — повно Гаїв Фоксів
Та Лондон любить queen and бокс.
Париж.
Минуло 200 літ лиш:
Франція — Україна 3-0.
Тут теж
Не була без в кишені дуль,
\ Юлю — в 20-у році — в іюлі\
Як і в політиці,
Панове, витріться
Від заслиненого бізе.
Усе.

— Ми горді за Україну — по ТБ реклама пива.
З якого дива?

Omnis fortasse moriar —
ГОРАЦІЙ

Померти б в праці,
В танкові грацій.
У тілі жар.
На кригу ліг
Побіля ніг,
Дочко, твоїх.
Сховатись в сон від усіх.
Прости, пробач —
Чуй і бач,
Знай —
Буде край,
Але за краєм
Буде гай,
Гай, гай, гай...
І царина,
Як мами на чоло рука вона.
Телятко бігає там в синіх травах:
Все кличе тата, все кличе маму.
У вишневих садках не співають вже дщери
І не кличуть вони батьків до вечері.
Чуйте Укри мої і Раїни,
Чуйте Лесі, Ольги і Ліни:
Породіть сина для України,
Який став би батьком їй по духу і крові,
І по мові, калиновій мові.
Про історичний переляк
Наш знає всяк.
Це що: наш знак?
На козаку — нема знаку!
Вкраїна — це не тільки села, міста, кладовища.
Вона вище, вище, вище.

Там, де тіні від хмар золотих —
Так файно літати на них.

Ой ходить сон коло вікон.

4.

Пробач, прости,
Хай вітер скручує мости,
І хвилі злизують міста.
І я повстав,
Немов цунамі проти себе —
Хай свідком буде Небо,
І Отець.
Увірвавсь терпець.
Не хочу скніти, божеволіти,
Хочу золота
Того, що сонце хова в житах,
Час — мій хліб насущний — уже прочах.
Троянда біла лягла у гріб.
Над головою твоєю, доню, німб.
А воно везе —
Смерті шосе.
Ти так й не дійшли до дому надії,
До дому щастя, до дому мрії.
А я?
Явора шукаю
Не серед моря, а в гаю.
На яворі мавка —
Навка.

Ой котьо, котьо, котьоло
І куди ти мене занесло?
До великого горба,
З якого котиться торба.
А в торбі хліб, як німб.

5.

Поки нема роси збирай ці квіти
У закуткові Всесвіту свого і літа.
Бо йде вже пані Смерть,
Наповнена вся вщертъ
Довічним сном,
Як чаша із вином.
Ціпки стоять біля стіни.
А де сліпці? До меси подались вони.
В надії бачить світло,
Чи його тло.
Усе в ніщо і ніщо в усьому..
Згубив дорогу, відчуваю втому.
Пітьма густіша,
А стіни вищі.
Мандрівники ми, доню, йдем у ранок,
І наші кроки — багатство наше і достаток.
А пісня наша для тих, хто з нами,
Під нами чи над нами
Крокує зі словами:

Світло сяє в темноті
І їй його не здолати.

6.

Ти вернешся і пам'ятай, моя любов, про це,
Тільки любити треба, що покинув,
Як ти любила, як любила ти дитину
Свою, так й ненароджену. Чи дерева лице,
Цей вітер, що завмер серед гілок,
Простягнутих у небо, до зірок.
Мене ти чуєш? Ти вже йдеш

І смерти, знаю, не знайдеш.
Ми на горі, і тіло віддаєм дощу,
Серця ж тому, хто є усе й ніщо.

Ой на горі просо,
Сидить зайчик,
Він ніжками чеберяє.

7.

Створила спрага річку, океан і море.
Ми випили вино і воду.
Потік шалений на кригу виніс нас.
По ньому чеберяли зайчик і теля —
Пастух у нас один. У мене, тебе,
Нас усіх.
А може не потік несе.
Що нам щастя, що нам горе,
Що неволя, що свобода...
Підем водою — прийшов наш час.
Нас чекає царина, гай і рідна земля.
Що нам небо...
Біля твоїх ляжу, вже ліг
Ніг.
Ти — усе. Усе, усе...

Ой нема, ой нема,
Снігу, льоду вже нема.

22.11.2013.

\минуло 10 місяців від дня загибелі дочки\

ВІДПОВІДЬ

НОВЕЛИ

ЗАПІЗНІЛА ЛЮБОВ

Якось Коцюбинський спостерігав на одній з вулиць Риму, як хвилями знімалися й опускалися чоловічі капелюхи.

— Що се ? — спитав він у товариша-італійця.

— То так люди вшановують Габріеле Д'Аннунціо. — нашого великого скрітторе.

«А у нас, — подумав Коцюбинський, — великий Франко ховається у Карпатах від чужих і своїх, і хіба що поодинокі гуцули знімають свої крисані перед ним. Ми ж любимо запізнілою любов'ю. Та все ж дома ліпше. А тут навкіл руйновища. От тільки на Капрі... Риби, як букети, і вітер над морем, як Боже шатро. Гарно, гарно, гарно... Як любов, що мина.»

30.01.2014.

ГАВРИК

Коли захворіла дружина Платона, йому довелося розлучитися зі своїм вірним другом — говорять, що він його отруїв. Це було осіннім ранком, схожим на старе ламке срібло. Гаврик гавкав, і то рідко, і ніколи не рикав, бо був добрим волохатим песиком. Він, ніби говорив щось птахам, які пролітали ледь уловимо в небі. На людей Гаврик уже не звертав ніякої уваги, навіть якби вони всі разом видихнули востаннє: амінь.

Дружина, кажуть, одужала. Другого песика чи то цуцика, вирішили не заводити. Ранками, так схожими на ламке срібло, Платон молиться: — Боже, будь милостивий до мене, грішного.

2.12.13.

В | Д | Л

КДБ називали конторою, і не тільки громадяни СРСР, а й самі комітетчики. Ми ж свій РВВ \редакційно-видавничий відділ\ називали теж коротко — відділ. Він складався з 8-и працівників та 2-х кімнат — власне офіса й коректорської. На стінах, навпроти один одного, висіли портрети Шевченка та Леніна — надворі початок 80-х минулого сторіччя.

Елітою відділу були літредактори, потім за списком: худред, техред, бухгалтер-економіст, коректор та машиністка. Був і начвідділу — розумна красива жінка, яка часто в розмові по телефону зі своєю сестрою радила їй «бути мужчиною». Коротше кажучи, жіночий колектив і я в ньому — майже 30-річний молред, який тоді ще гордився своїм богемним походженням. Я був легко закоханий у «розумну і красиву» та в пишноволосу галичанку-редактора. Зачарований був її ще не зіпсутою вимовою. Якось західнячці прочитав свого вірша, в якому були такі, здається, слова: «... Повік не буде нас, якщо нема в нас волі»...

Так ми стали друзями.

Потім я зачинив двері на найтяжчий замок — ім'я йому час. Але пси часу не забралися у мій двір. Чи не 30 років я слухав хор вітру, який шугав в моїй кімнаті, де й нині лежить опале листя моїх снів. Голе дерево стоїть в темені ночі. Спробую востаннє прикрасити його своєю надією. Я викинув ключі від дому. Нічна дорога наближає ранок. Чи не тому почало різати очі, ніби від світла на екрані старенького кінотеатру мого дитинства, на якому промигнуло все життя. І чого воно варте після стількох заходів сонця. Я старію. А чи не відпустити знову, як в юності, довге волосся? Хай скаже вітер.

Нещодавно, на початку осені, я побував у заміському садку своєї галичанки — колежанки по відділу. Під маленьким сливовим деревом я почув від вітру просту правду: у людей різні імена, тільки у любови одне.

3.12.13.

ПРОЩАВАЙ, БОГЕМО

Радіон'еса

Наш час. Ювілейна виставка в підвалі музею. Зібралася на відкриття місцева богема: художники, письменники, журналісти, музики тощо. У кутках стоять столи з пригощенням: вино, сир, бутерброди... Звучить жива музика — кобза. Дехто у вишиванках і з українськими вусами. Хтось вже випив по 3 стаканчики вина й клав у кишені дармові цукерки й печиво. Після виставки — ресторан. Але туди підуть не всі — почнеться затяжний і принизливий поділ присутніх на ягнят і козлиць. Це все відбудеться вже на вулиці, біля музею, під розлогим старим каштаном.

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Оповідач,
Назон — 59,
Девін — 70,
Понт — 59,
Половець — 75,
Онагр — 65,
Шваб — 61,
Каракуль — 58,
Кріпак — 67,
Джасист — 61,
Чумак — 64,
Ага — 67,
Угодник — 68,
Ва — 51...

Цю радіоп»есу напишу пізніше, може колись. Серед дійових осіб — мої знайомі і друзі \ може двоє \. Задумав писати кілька місяців тому, тому, хто такий Каракуль, забув, їй-бо, не можу згадати. Згадаю пізніше, може колись, якщо він ще буде живим на той час, бо вік, як це видно зі списку дійових осіб, вимагає... «Ти п'єш помалу смерть: ріку творила спрага» — це рядок з великого каталонця Салвадора Еспріу. Чому клички?, та так, аби без образ, хоч вони досить прозорі. Девін постійно торочить: де вона, смерть? Я вже розкладаюся. Ми в небезпеці, що робити, як рятуватися? Я йому: смерть — мисливець, що повільно виходить з лісу, не попадайся їй на очі. А, якщо газ перекриють — знову Девін, — у зв'язку з подіями на Майдані? Питаю: тобі, що страшніше, як перекриють газ чи кисень? Він служив у ВВ в Києві, але переконаний: солдати не будуть стріляти в людей, точно! Назон — це я, поет у засланні \ сам себе заслав чи послав\. Хоч би, справді, не заслали, ліпше вже на Чорне море, як великого римлянина. Оповідач...Волів би, аби ним був Ступка Богдан, але... Швабу хотів би нагадати, що наші горяни самі дерева ніколи не рубали — нанімали циган. І ще, це стосується майже всіх: не діліть своїх знайомих і друзів на ягнят і козлищ. Половцю: а спробуй-но уявити Ягве у вишиванці і з кобзою. Понту:скільки можна понтуватися, все одно, з тебе ніхто ікону не напише — забувай, що степ твій брат. Онагре, оприділись: стань або конем у чистім полі, або віслюком в стодолі. Кріпак сказав так, а зробив інак. І головне, що правильно зробив. Ми колись з ним напилися мастики, але наша бурячиха краща, кріпша. Кріпаки полюбляють все кріпке. Джазисту побажаю не лише імпровізувати, але й грат: Баха, Чайковського чи Шонберга, можна й Лисенка... Ага, згадай, що ти був колись ефенді, гендлював цяцянками. Чумаче, не перкинься на жида- ганчірника, який книги називає макулатурою. Угоднику: будь угодним, але не для всіх, хоча б для себе й внучки. Ва, пиши свої статті так, щоб тебе лаяли, але не били. А взагалі-то без шолома, респіратора й камізельки \ почув з вуст Анни Герман \ ліпше не виходь на вулиці, навіть нашого провінційного міста. Здається, нікого не забув із нашої старої \ в прямому й переносному значенні цього слова \ богеми. Звичайно, багатьох забув, себто не написав про багатьох, — жанр примушує.

Ще недавно наш каштан був зеленим. Уже, хтось із наших, ввігнав сокиру у сухий стовбур. Почалося вмирання дерева. Скоро скінчиться біль його. І знову, хтось із наших, розведе високе багаття. От, і все. Чи ні? Прощай, богемо.

4.12.13.

НЕПРИМІТНА, ТИХА І КОХАНА

«Так, грати не граючи, і ставити спектакль, не ставлячи його.»
Рімас ТУМІНАС, режисер.

Як би було добре одягнути маску аноніма, сісти в літак і за кілька годин опинитися серед натовпу чужого міста чужої країни. Або посеред австралійської пустелі, де не те, що кенгуру не зустрінеш, а й аборигенів катма. Або в буддистському храмі за кілька десятків кілометрів від Джомолунгми, де голомозі монахи в жовтому на кізях кип'ятять воду для чаю. Такий стрибок варто, треба зробити, хоч раз у житті. Щоб зрозуміти, що нічого в світі кращого немає за твою тиху, кохану і непримітну батьківщину, твою землю, за все і всіх, хто на ній чи в ній. Бо буде ще останній стрибок. Головне, щоб тебе хтось кохав у момент стрибка. І ти кохав — життя. Тоді, може, покохаєш і її, ту, яку всі бояться... Але чи назву я її тихою, непримітною, коханою?.. Бо була в мене вже така, кохана.

*Непримітна, тиха і кохана,
Твоє світло бережу в собі.
Ти у Небо була рано звана,
Я — неруш — аби лишити слід
Тут, на цій землі, де глиця
Тепла ще, а вечір вичаха.
Від зірок сіяли наші лиця
Та шукала бездну вже нога.
\\ Мій новий вірш \.*

Коли я чую музику, співи дерев, берегового піску, дощу, падаючого снігу, навіть сидючи на дивані у своїй кімнаті, із заплющеними очима, забуваю, що там у мене, в середині, крім душі безсмертної знаходиться мертвий скелет. Мікельанжело якось сказав своїм учням, що життя і смерть зроблені одним Майстром. Ці його слова передала мені, як спадок, моя бабуся Тоня, яка ще малою з батьками мандрувала Європою і бачила фрески Сикстинської капели. Їхні образи вона пустила в себе і не випускала більше.

+

Якщо життя вважати вмиранням, то про яку любов можна вести мову, стоячи весь час на самісінькому краю світу і світла. Несвіт і темінь там, де немає життя. Немає дзюрчання струмків і тихого світла в очах дівчат. Де не стрибають юнаки через 3-4 сходинки, не б'ються до крові, відстоюючи своє кохання, а, значить, життя.

Із усіх видів боротьби я сприймаю єдину боротьбу — це гру. Гру в життя. Озираюся: за мною купа сміття, в якій можна помітити шахові фігури, гральні карти, кістяшки доміно, старі книжки, картини, маски, потрощені і зовсім новенькі... Вийшовши з однієї таїни, я збагнув, що гра закінчена і вона втратила назву. Але остання труба ще не заграла. І привид смерти не почав ще гру в позбавлення нас страждання. Ми граємо, а третій хтось спостерігає.

Цікавим мусить бути перехід з 1-кімнатної квартири в бездну і навпаки.

Останнім часом почав писати по річковому піску. Незабаром почну писати по воді.

Ще не поставлено пішака на лінію ферзя.

На цвинтарі можна побачити загробні сні у вигляді квітів, кущів, дерев...

Усьому приходить кінець.

+

Незабаром люди навчатимуться творити самі себе подібних — наносапієнсів. І ніхто вже своєю смертю не вмере. Невже і це Бог не зупинить, цю моторошну гру? Людина перетвориться в річ?

А потім, можливо, наносапієнси зіллються в щось одне — мегасапієнс — океан Лема? В чому сенс тоді усього цього? Ані в чому.

*І день іде, і ніч іде,
Ідуть дерева, звірі, люди
З країни з назвою Ніде,
В країну з назвою Нікуди.
\\ Мій старий, старий вірш \.*

Чому у ліфті у людей виникає похоть? Чи гра в неї. І в бібліотеці? Невже колись і сексу не буде. «Не робіть собі із \фалосів\ кумирів.., щоб кланятися перед ними»...

Для мене любов — це тиха, непримітна дівчинка, яка стоїть в куточку на танцмайданчику і яку, чомусь, обминають хлопці. І тут раптом підлітає бетман... Тобто, підходжу я...

Рідкий азот нам не допоможе. Gorilka ukг. теж. Тільки пізнання один одного.

Ніякої смерті немає в цьому непримітному, тихому світі, світлому від кохання. Просто треба уявити, що Бог є, душа вічна, а тіло підніметься з тліну. Головне, аби люди не займалися самознищенням, не забули себе, не втратили пам'ять.

Виявляється, оргазм отримують не тільки вбивці, але й жертви. На вічність чигають усі.

Бог дає всім. Люди ж забирають один у одного. Одне одного. Так утворилася бездна насолоди. А як утворюється бездна бездн? Може із безсмертя.

Бог грає не з нами, Він грає нами. Гра закінчується в нічию.

Молюся: Омм мане падме хун, Боже, Будь милостивий до мене, грішного. Але під час молитви хотів би побачити не Бога, а дочку, яка ось уже, як майже 9 місяців пішла з дому і на яку я чекаю, чекаю, чекаю... За вікном хмари, як зруйнований, розвалений світ. Та ластівка літає нашому небі, як живий хрестик.

Чим далі знаходишся від рідних місць, тим більше їх любиш і пам'ять постає частіше образами неба. То воно, як синій плат, то, як прибережний сірий пісок, то, як березове листя, то, як волосся коханої...

Того тихого вечора, коли я приїхав у село, в гості до бабусі, небо було кольору попелу.

Фіолетові хмари відшаровувалися на сході і повільно пливли на захід. Далекі пагорби і ліс були схожі на рентгенівські знімки.

Моя бабуса Тоня сиділа на теплій лежанці, \ а, може, й напівлежала, \ й розповідала про фреску Мікельанджело «Сотворіння Адама.» Я її бачив тільки на лискучих картинках.

Поруч мене на лаві сиділи Палажка й Гапка, сьорбали з чашок привезений мною «Кагор», кусали кутніми зубами російський сир й уважно слухали свою подругу.

— То це правда, Тоню, що людина створена по образу Божія? — спитала, дивлячись чогось у вікно, Гапочка.

— Якщо отой Мікель намалював так, то значить правда? — відповіла Палазя.

Тоня, усміхнувшись, простягнула до мене руку. Я простягнув свою до її руки. Минуло кілька секунд, і руки наші... з'єдналися. З'єдналися! Це не був той, майже доторк, як у великого італійця. Рука бабусі була вологою від сліз. Вона тихо, не примітно плакала.

Шибку затигнула тонка червона сітка, схожа на театральну маску.

5.10.2013.

ПРОТИЛЕЖНОСТІ З'ЄДНУЮТЬСЯ

АБО

РИСКА НА ВОДІ

Лежу собі на дивані і думаю про миттєву смерть. І про миттєве життя. Дивлюся на крісло, на якому валяються неоплачені квитанції: хто їх оплатить, якщо?.. Уже не я, і на душі стає чомусь легко і весело. Дивлюся на телеекран — на ньому нардеп Олійник — на душі відразу стає кисло й гірко, ні, скорше, на язиці та в роті. Дивлюся на пустий монітор — чекає на роман, про який я з приємністю думаю, але сісти за нього не наважуюсь: втома, ліньки, ех, в Мошни б на тиждень, на тихі води, на ясні зорі. І щоб нікого, тільки пам'ять про неї, я в ній плаваю, як в літеплі копанки бабиної левади.

Коли мені було 4 роки чи 5, я в ній утопився — бабуся Тоня врятувала. У Мошнях я і народився, якраз на Різдво, в Мошнях моя дочка лежала в морзі теж на Різдво цього 13-го треклятого року. Її ніхто не врятував. Чому відразу не поїхав у село. Може застав би ще живою свою дитинку, взяв би її холодну ручку в свої гарячі. Як вона любила тепло, просила, аби накривав її двома ковдрами, вдягала, коли була у мене вдома, завжди теплі шкарпетки. Вона лежала роздавлена на крижаному асфальті дороги і ніхто

її не вкрив тоді тепленькою ковдрою, не вдягнув вовняні шкарпетки на перебиті ніжки...

Дивлюся на її портрет на стіні: її маленький шматочок матерії з'єднується з моїм шматочком. Ми сідаємо в паперовий човник, і її пальчик проводить риску по світлій воді. По воді, яка все біжить кудись, все біжить... Життя і смерть, смерть і життя — протилежності з'єднуються. З'єднуються.

4.12. 2013.

ВАСЬКО

Нарешті приїхав у своє село \ 30 кілометрів — міг би й пішки прийти, як діди мої \. Усі мене тут забули, ніхто на мене не чекає.

Зайшов у церкву, поставив свічки за упокій і во здоров'є — більше за упокій.

Потім подався на цвинтар до могил дідів-прадівів. Серед вишеньок знайшов дерев'яні й залізні хрести. Навкіл бур'ян і занепад.

Ледве знайшов хату тітки Ольги — кузени тата. На поріг вийшла не тітка, а дочка її і Терешка — каменотеса \ на їхніх могилах не кам'яні, а звичайні — дерев'яні хрести \. Сіли за стіл. Я витягнув пляшку скоча. Але пом'янули наших нашим самогоном — від баби Варки. На столі: солонина, картопля в мундирах, ячня на салі, помідори, цибуля і моя городська ковбаса «Краківська» — батько її теж любляв. Я дав Ганні гроші на опорядкування могилок. Гроші взяла, а пляшку віскі засунула назад в мій рюкзачок. «Ти на американця схожий: кепка, темні окуляри ...» — засміялася. Спитав про свого товариша дитячих літ Васька. Ганя опечалено всміхнулася: «Чудить Василь. Недавно хату свою спалив. Із-за мух. Спочатку ловив їх у хаті сіткою, а як не вийшло, мовив: щось їх багатько розвелось тут. Взяв сірники та й... Добре, хоч сам не згорів. А ниньки на базарі сторожує, там у халабуді й живе».

Василь дрімав у своєму прихистку. Впізнав відразу. Закурили. Згадали далекі дні, наше криве братство, світлі слова першого кохання, пісні і вірші. Життя, як ніж, пройшло вогонь і кригу, коли крига обпікала, а вогонь студив.

— То що, зайдем у чайну? — запропонував, згадавши про пляшку.

— Чайної вже нема, теперича кафе.

Біля кафе росла стара яблуня, на гіллі колихалися червонобокі яблука. Я за-мовив пива й дерунів. Розлив по стаканах жовтуватий напій.

— Коньяк? — прискалив око Васько. Понюхав. — Та ні, схоже на Варчин виріб.

— Віскі.

— Ага, знаю, але не пробував. За Україну, брате!
— І за предків. Будьмо, Васю.
Випили.
— Яблучка б зараз, — мовив я.
— То я збігаю.
— Та ні, не треба. То я так... А знаєш чого яблука з одного боку червоні, а з другого — зелені? — питаю Василя.
— Біс його знає. Ніколи про це не думав.
— Там, де сонце світить, яблуко червоне, а там, де ховається в листі — світле.
— Угу. Тепер ясно.
Коли я сідав у таксі, Василь покрутив, точнісінько, як дід Кирило носа, й спитав:
— А ти скажи, мудрагелю: чого прутень у жеребця, коли вилазить зі схованки чорний, га?
— Це питання, Васю. А кажеш, що я мудрагель. — Ми засміялися.
Коли авто переїхало міст через річку і сосновий ліс охопив з двох боків шосе, почався дощ. Світлий дощ. Але я бачив лишень тоненьку плівку і чув барабанний дріб по ній. Я нікому так і не осмілювався сказати про своє горе. Далі — чорний плач. Далі — тиша. І більш нічого за її гранню.

7. 12. 13.

З.
Йоля

повість

*«Ти себе виказала, жінко-шульга!
Чи, може, умисне знак мені подаєш?
Я мрію, що стріну тебе у чужій країні».*
Петер ГАНДКЕ,
повість «Жінка-шульга»

1. Я — ЛЯЛЬКА... ЖИВА

«Любов глуха й німа, глуха й німа...» — монотонно повторювала я, ідучи хідником, усипаним листям клену. Мені чомусь здалося, що це остання осінь моя і такого листя більше не побачу ніколи. Ні-коли. Коли? Завтра, позавтра для мене більше не існуватимуть. А що? Тільки миті сьогодення і вічне минуле, яке не вимагатиме смислу і доведення, що воно існує, що воно є насправді, а не тільки у пам'яті нашої. А от любов смислу не вимагає, бо вона є смислом усього. Всього іншого.

Любов... Що вона, з чого, для чого? Усе-таки, вона — це свобода чи приручення? Невже і кохання моє в минулому. А чи було воно взагалі? І чи можна його назвати коханням? Розпалене бажання інколи дівчата сприймають за справжнє почуття. Невже і я? Любов, як хороша музика, світлими скалками, блискітками відлітає прямо під стелю, в небо, в космос...

І все то в мене не так. Ніби- то я не така, як всі, ніби-то шульга. Навіть чашку на стіл не можу поставити нормально, як того хоче мама. Це тато назвав мене Йолантою, була така колись давно дочка короля Рене. Королева Єрусалимська. В 13-у сторіччі, зовсім недавно.

Йоля еллінською — фіалка. А щоб бути Йолантою, мені потрібен чоловік на ім'я Антон, що означає букет. Антона в мене ще і не було. Ні, так, пра- бабусю мою, татову бабусю, звали Антоніною, Тонею. Але я її живою не застала. А у кузени татової тітки Ольги був пес Букет, я його годувала краківською ковбасою, коли ми їздили в село.

Мене можете називати також Олею, Ланою, Анною, як мою найкращу подругу. До речі, ми з нею обоє любимо літературу й обоє шульги. Але мені більше подобається моє ім'я — Йоля.

Остання опера Чайковського називалася «Йоланта». Один час я дуже любила його. Цікаво, чи полюбив би він мене? Тато мені розповів про його захоплен-

ня хлопцями й чоловіками. Мене ніколи не цікавили нутроші фортепіано. А його музика відкривала мені всі дороги до щастя. Але я їх так і не знайшла. Я так і залишилася сліпою дівчинкою. Є виконавці, які можуть поліпшити Баха чи Шуберта, але Петра Ілліча...

Тато мені казав, що треба дивитися на чоловіка, а не в себе. Він же навчив мене не боятися самотності. Врешті, люди звикають до всього, навіть до крові й гною. Батькові допомагає творчість не виходити по кілька днів зі своєї башти. Я ще не створила своєї. Може колись. Боже, Будь милостивий до мене, грішної. Це, як вранці виходиш з дому і..., а потім стоїш до вечора на вулиці, на когось чекаючи. І ніхто, ніхто до ночі двері тобі не відкриє.

Мама ставиться інколи до мене, як до ляльки. Інколи, як до собаченя на килимку. Вона спокійна й дисциплінована, як вчителька. Мені тоді стає страшно. У мами хвора «щитовидка», але операції вона робити не хоче.

Життя я не зможу тільки до мистецтва, до творчості. І воно, як і любов, не може бути троянським конем. Але людина може бути ним. Може. Деякі мої подружки почали ходити в гуртожитки до іноземних студентів з 12 років, поки одну з них не згвалтували пляшкою з-під пепсі. Хіба так завойовують жінку? Господи Ісусе Христе, Син Божий, помилуй мене, грішну. Я не боюся тільки самої себе. А телефон мій завжди недосяжний. І я недосяжна, хоч можу сидіти на лаві біля дому. Я, так як слід, ні з ніким так і не поговорила. Я думала, що кохання мене приведе туди, куди слід. Як жаль, що в нашому місті немає метро: їхати, а не лежати під землею — це так... Не підберу слова. Вагони, як залізні труни. Уперше, в Києві, це мене налякало.

Потім були Варшава, Мінськ, Прага, Берлін... Мені і зараз кортить посидіти на руці радянського солдата з Трептов парку. А який там чудовий трояндовий сад і соняшниковий. Ми там гуляли з Томіславом...

Чому ввіткнутий ніж у серце ще й повертають? Це ж так боляче. Це так само боляче, як довго зимового вечора, в ожеледицю іти шосе, обабіч якого сосновий ліс, побачити рейсовий автобус, уявити його тепле нутро з м'якими шкіряними сидіннями і... опинитися під його колесами, а потім опинитися на холодному, крижаному столі моргу сільської лікарні. Це марення тягнеться за мною шлейфом

ще з дитинства. Ціна смерти — життя. А ціна життя?.. Я не боюся цієї дівчини з косою, жаль тільки батьків, як вони будуть без мене. Вони ніяк не зрозуміють, що більше всього на світі я хочу бути вдома, поруч з ними, щоб тато брав мене на руки, а мама цілувала мене в голову. Я не хочу більше посилати СМСки сама собі і тішитися від цього.

Я вже не вологий маленький клубочок. Я не хочу від життя ніяких винагород. Я хочу тільки одного — аби прийшов до мене ВІН. Хоча б ЙОГО побачити. Але натомість я бачу страшний авангардний балет. Зцілює тільки кохання. Воно, як музика, розходиться на всі боки. Як музика Моцарта, від якої відскакують іскри прямо в тебе і вище.

Ще малою, начитавшись старих китайців, я збагнула, що завжди ліпше нічого не робити, ніж робити, хай щось і добре. Але з цього культу не зробила, і тому маю в своїй «корзині» стільки дурниць, стільки горя спробувала на смак. Завжди опинялася серед останніх, та це мене зовсім не хвилювало. Але не зараз. Я кидаю виклик усім і, в першу чергу, собі.

Коли іду вулицею, намагаюся налагодити емоційний контакт з перехожими. Якщо тіло вкривається сиротами, то значить контакт є, але якась туга примушує мене зупинитися. Хочеться пошвидше знайти якісь двері й зникнути за ними. Двері, двері, двері... Скільки їх було в моєму житті. Двері квартири на 4-у поверсі, де колись ми жили втрьох і, де вже немає тата, зачинилися для мене. Лишилися одні двері... Може ті, в які увійшов Джим Моррісон у свої 27?

*Він говорив зі мною. Він
Злякав мене своїм сміхом. Він
Взяв мене за руку й Провів
повз Мовчання до холодного шелесту
Дзвонів*

Життя лине, як треба і свій вік до уваги я не беру. Незабаром — 31. Чорний вітер і жовте листя — таке можна увидіти тільки вночі, в лісі чи паркові. Цвинтар теж підходить. Я теж колись полечу. От тільки тата жаль. І маму...

ВІН стоятиме самотній, як і я. Вітер затихне, а я стоятиму в світлі вікна, яке знаходиться на 9-у поверсі. А може й на 4-у. І ми втрьох до самого рану не зможемо заснути. Ми повернулися.

Коли помер дідусь, я, 13-річна, довго блукала містом, дивувалася, чому ці дерева, будинки, це небо, все навкіл не зникли разом з ним, вони є і будуть. Невже так буде і після тата й мами, і після мене? Це був не той страх смерти у дитинстві, це було здивування, гірке й безутішне. Мені захотілося всім, хто ще живий, сказати щось ніжне. Не вірю, що ми перетворюємося на ніщо. Я не хочу втрачати пам'ять навіть про ніщо. Знайшла в квартирі, де мешкав дідусь, зошит у ледериновій світло-коричневій обкладинці із загнутими кутиками. У ньому були різні записи: від рекомендацій, як висаджувати троянди, до дідових оповідок і віршів. Мене вразили сторінки з віршами Рільке німецькою та українською мовами. Рільке любить і тато.

Особливо припали до душі «Дитинство», «Музика». Вразила «Тиша» — «Die Stille»:

*Чуєш, кохана, підношу я руки,
Чуєш шелест їх...*

Помер в Монтрьо, у віці 51 року. На плиті його слова про троянду: «Niemandes Schlaf zu sein unter soviel Lidem — Бути нічийним сном під важкістю стількох повік.» Гадаю, що з Джимі Моррісоном він знайшов би спільну мову. Насправді у Райнера Марії Рільке було ім'я Рене Карл Вільгельм Йохан Йозеф Марія. Райнер німецькою чистий, литовською — Гедрюс — так я зву свого тата, коли хочу, аби він усміхнувся.

Був обід. Батько смажив бички, мама пішла в магазин, який знаходився біля затоки за 3 квартали від нашого будиночка. Запав туманець, який, здавалося, поглинув увесь світ. Я вийшла на вулицю і побачила сусідського хлопця, він набирав у відро з колонки воду. Потім він підійшов до мене, взяв за лікоть і повів за будиночок, де не було вікон і ріс змієподібний виноград. А може це я його повела? Минуло все-таки 25 років. Страху не було, ми ще не доросли до нього у свої 5-6 років. Ми стояли без трусиків, я тримала його стручечок, а він гладив мою щілинку. Очі в нас були заплющені, світ похилився, як палуба катера, на якому ми каталися вздовж коси. Раптом я відчула чийось руку на своїм плечі — татову руку. Він мовчки відвів мене до кімнати, а сам почав кришити салату. Під час обіду за столом мама говорила про ціни на базарі, про виноградну терапію. Ми ж з татом, не дивлячись один на одного, уважно слу-

хали маму. Бички були з пісочком, але це не завадило нам з'їсти їх цілу тарелю. Уночі почалася гроза, злива стояла стіною, за вікном було чути постріли і було видно вогонь, як від петард. Усе це нагадувало свято. Перед сном тато погладив мене по волоссю, пальці його легенько дрижали.

Іван наганяв страх, а Ісус вдовольняв спрагу сердець людських добром. Марія була щасливою до кінця своїх днів. А чи носила вона під серцем дитину Його? Як я їй заздрила, коли увірувала по-справжньому. Всього — 80 поколінь...

Як приємно слухати було раві, лежачи на теплій землі, тим більше, що й платить за це не треба було. На Сході завше любили більше слухати, ніж читати, і саме в розмовах проявляються як глупство, так і розум людини.

А поряд була вона, світловолоса, з блідою шкірою гіперборейки, вона не була схожа на місцевих чорнявок. Скорше вже на римських мотрон, які посипали своє волосся золотим порошком. І це, не дивлячись на те, що Марія бродила зі своїм коханим, теж світлим, Ісусом, під сонцем і вітром гарячими, вкритими сірою пилюгою, дорогами. Говорила вона грецькою.

Ісус знав цю мову. Уже потім, після страти, тільки вона ходила містом і говорила: — Я бачила Його, Він вознісся... Ви вірите мені? Тільки вона...

Волосся Ісуса було злегка взято памороззю сивини. Римські солдати йшли похитуючись, наче п'яні.

Боже, скільки я наковталася горя. Під яким шаром снігу лежить моя свідомість. Що хотіла сказати — тобі не сказала, що тато казав мені: буде щастя — не кінчитися любов. Він нічого не пояснював, як деякі поети свої вірші, чи художники свої картини: «оце око, а це сльоза.» Як відстали наші метри пензля від старих фламандців. Тато просто говорив: до ворогів стався, як до друзів, нічого ні в кого не проси — це не твоє \ не наше \, не будь ніколи в зраї, кінець світу наступить у січні, не цілуй Юду, які б солодкими не були його вуста, ніколи не помирай...Зараз осінь. Чи вийдемо з неї?

*Падає листя з клена, листя червоно-зелене,
Під глибиною ляка червоно-жовта ріка.
На лаві сиділи тихо, десь пропливало лихо.
Чи пропливло повз нас у цей вечоровий час.*

У тата 4 група крові, як на плащаниці Ісуса.

Усі будинки здавалися божевільнями над акуратно викопаним проваллям.

Іржавий дощ прибивав метеликів до асфальту. Ми їли в кав'ярні цепеліни, схожі на хмари. За вікном гримнуло, в роті відчула присмак міді. Я тебе любитиму і після смерті. Балтійські чайки справді схожі на плавки. Ми пили яліцівку й плювали на антициклон. Музика стояла в повний зріст і тягнулася в небо. Ти любив Шопена. Чи доходили римляни до Польщі і Литви? Тебе вбили в одному з парків Праги, і лежав ти в білому плащі, але без кривавого підбою. Нинішні європейські країни \ і не тільки \ — обрубки Римської імперії. Легкий жах буття не покидає мене останнім часом. І це видіння дороги, що огинає гору, вкриту деревами й кущами — чи не Гефсиманський це сад? Авва Отче...

Він учив мене писати: «...кожне слово, речення має бути вагомим, мусить прогинатися, як гриф штанги над головою. Бути туманом у світлий день і світлом в імлі. Бути густим, як золоте листя клена під стовбуром. Бути відміченим метою, мрією і музикою не з динаміків, а з небес. Бути світлим, як осіннє, холодне озеро і легким, як комиш...» Якимось він сказав: «Можна взагалі не писати слів, а блукати під дощем. А потім, коли дощ ущухне, писати по повітрю.» Я не все написане показую йому. Певно колись потім.

Я ЗНАЛА ТІЛЬКИ ЇЇ ІМ'Я

Вона сиділа біля вікна й дивилася на 90-річну шовковицю, яка тільки на 9 років старша за неї. Як би я хотіла сидіти поряд і згадувати, згадувати...

«Жодні ліки не збережуть життя. Спочатку упаду я, потім вона — шовковиця, років через 200, може й 500 чи 1000, але впаде. Згадую пансіон для дівчат. Якими ми були гінкими, не те, що це височенне дерево, мов залізна колона. У Єрихоні, здається, й ниньки росте туя, під якою відпочивав Ісус. Правнуків, мабуть, уже не діждуся, а хотілося б на правнучку поглянути. В голові крутиться пісня того хлопчини, що розбився десь під Ригою. Нещодавно фільм про нього дивилася: «Єслі в кармане пачка сигарет...» Ми теж курили в пансіоні дамські цигаретки і журнали французькі ховали під матрацами. А як ми закохувалися через вікно в молодих офіцерів, і ми хотіли більшого. Нам мало було бути щасливими, бо ми не знали, що таке щастя. Той хлопець, здається, знав. Хоча, певно, навряд. Є люди, доля яких бути нещасним.

Я не боюся смерти, на яку, зрештою, чекаю і прагну. Мені здається, що моє високе покликання виявилось даремним. Маски на маскарадї життя впали з облич, але на їхньому місці з'явилися інші маски. Я об'їздила Європу, але так люблю свій дім, це село, подруг, які вже пішли. Мені здається, що навіть у клуні моїй є Бог. Крізь солом'яний дах просвічується зоряне світло, як в музиці Баха. Коли чую цю музику, то розумую, що кожен раз може бути останнім. Баль скінчився і кавалера мого нема, він десь там, уже давно, серед зірок. І я там буду, бо віддала йому себе всю до останку. Навіть у плинові юрби ми були, як острівець, острівець кохання. Потанцюй зі мною, любий, востаннє, я тебе ніколи не забуду.

Тато навчив мене грати в цьому магїчному театрі. Його убили бандити і ролі своєї він так і не дограв до кінця. У мене є двоє синів і внук — і вони не фігурки на дошці. І буде ще правнучка, вона буде нам усім послана, із сузір'я Ліри чи Орїона буде послана.

Я дивлюся на тебе, ще ненароджену, бачу твої очі. Ти сидиш поруч зі мною тут, біля вікна, твоя рука лягла на моє плече. Ми дивимось, як на лаві під шовковицею сидять мій чоловік, сини і внук, нічний вітер куйовдить їхні чуби і душі. І ти, дитинко моя, тихо мовила мені на вухо: «Допоки ми їх бачимо, любов не мине...»

Спогади про прабабусю, якої я знала тільки ім'я, поступово зникають, як хвилі у піску.

Ніколи не плакала в подушку: любове, повернись! А він мене втішав, говорячи про волю, що як вода між двох берегів, про божевілля від щастя, коли це уперше. Ти дозволяв мені одягати твою улюблену майку, зроблену в Нігерії, з леопардом у хащах на грудях. Це містична тварина, в Західній Африці вірять допіру, що у леопардів вселяються людські душі, і не тільки після смерті. В берлінському зоо один з них, сидячи на гілляці розлогого дерева, схожий на плямистий плід, подивився жовтими очима і... мені так здалося, що всміхнувся. На якусь мить я опинилася ніби в порожнечі, але потім переді мною зринули картини й слова з мого минулого й, здається, майбутнього: на рік запізнилася на похорони Томіслава у Познані, прокидаюсь, а зліва, на подушці, подаровані ним квіти — серце завмерло з суму, карусель в паркові над Дніпром — на самому вершечку втрачаю свідомість, прабабуся, яку ніколи не бачила, розповідає про Рим — *Jesus Deus, amor meus...*, лечу небом — розгортаю хмари, як зелену травичку, усе-таки, найкращі вірші — ненаписані, повертатися в сьогодні — божеволіти

від щастя, грати, не граючи, жити, не живучи, вмерти, не вмираючи — любити, люблячи, бути чи не бути — вибираю бути «Правду тобі говорю сьогодні: ти будеш зі мною в Раю» — Ісус, ридання Петра, хіба можна порівняти з моїми — це, коли проспівав третій півень, Ісус плакав за другом своїм Лазарем — а потім взяв, і воскресив його...

Ми йшли повз берег річки, яка котила свої сині важкі, вагітні води, а у небі котилися величезні, мов гранітні, фіолетові хмари, нутро яких вже прошивали золоті блискавки. Це батькова погода. Зараз ми повернемо до Дніпра й будемо купатися під дощем, а, якщо повезе, то й під градом. Він навчив мене добре плавати, лежати на воді й дивитися під водою.

— Ти ще зустрічаєшся з тим волинцем-заробітчанином, який кохав тебе з-за рогу?

— Не кохав, а ревнував.

— І сигарети стріляв у тебе, бо гроші...

— Відсилав сім'ї. Я знала, тату. Я навіть їздила до Луцька, аби переконатися, що в нього двоє діток.

— Переконалася?

— Батьки його зустріли мене добре, як свою. А він два дні провалявся п'яним. А, знаєш, там такі ліси...

— Я там не був, твій дід, мій тато, був. Зі станції Ківерці пішки втікав додому. Упівці помагали харчами.

— Дідусь стільки пережив на своїм віку: голодівки, тюрми, концтабори, втрата зору на будівництві...

— Не будемо роз'ятрювати старі рани. У нього була ти, а внучка для чоловіка — безцінний скарб.

— Натякаєш, що й тобі пора стати дідом?

— Вимагаю!

— Для цього спочатку треба заміж вийти. Будеш, тату, будеш. Обіцяю. Хочу спитати: з мамою ти не живеш, з іншими жінками теж, для чоловіка це... Чи тобі достатньо однієї вередливої дами — літератури?

— Так, якщо у неї така гарна й талановита сестра, як ти, доню.

Я дивлюся на нього, він — на мене. Він хоче щось сказати, але не може, тільки вуста... Я прочитала по них: не бійся, нас роки не вб'ють, а закохатися можна

іще раз. Але, як уперше. Ти мене чуєш, дитинко: щоб, як уперше. Почало накрапати. Ми підбігли до кромки води, роздягнулися, одяг закопали в пісок і зайшли в річку, поверхня якої вкрилася бульбашками, як у шампанові чи ситро. З кожною миттю водяна стіна між нами і берегом ставала все щільнішою. Ми проплили метрів 100 і лягли на спину, краплі падали на наші обличчя, ніби обмацували їх, знизу, ніби чиїсь м'які лагідні долоні підтримували наші тіла. «Руки Бога», — подумала я і, здається, почала розуміти суть існування. Ми лежали на киплячій воді, як 2 хреста. Моя права, а його ліва руки з'єдналися, як на фресці Мікельанджело «Сотворіння Адама». Мені здавалося, що ми, як на величезних хвилях, піднімалися то в небо, то опускалися в обійми ріки. Пути розірвано, всесвіт розкрився перед нами, як квітка троянди. Дощ ущух. Ми йдемо мокрим піском, рвані прапори хмар звисали аж до дерев, до кущів верболозу, які пахли чомусь апельсинами. Райдуга була схожа на вену. Вена на вену теж буде хрест.

Недалеко від Мардіна є монастир Мар Габріель\ заснований у 4-у сторіччі\, де можна, більш ніде, послухати «Літургію Іакова» — брата Ісусового. Служба йде сирійською. Прочани беруть з могил ченців пісок. Коли тут був Ісус, навкіль буяли дубові ліси, в долинах росли трави й квіти. Це — ойкумена християнства, зараз це — Туреччина. Наші туристи сюди не їдуть. Їм до вподоби пісок, але той, що біля моря.

Мова кохання — це мова фрагментів, мова його і її. Фрагменти ці і є предметами мови. Він вчив мене цієї мови, я вчилася у нього і вчуся. Чи навчилася? Але збагнула, що література — це, зачасту, крах, а не свято. І справа не в кількості сторінок, а в кількості життя. І справа тут не в тому чи це поезія, чи проза — одне переходить в інше. Це, як удав заковтує іншого удава. Мені не раз сниться сон, як правило, коли хворію грипом, як з коробки якогось будинку вилазить біла рука, схожа на удава, чи білий удав, схожий на руку, й повзе шосе й тротуарами нічного безлюдного міста, доповзає до мого дому й по цегляній стіні через квартиру заповзає в мою кімнату, в моє ліжко, обвиває моє тіло й починає його стискати своїми кільцями, я відчуваю м'язи, що здригаються під шерхлою шкірою плазуна-руки.

Мої хлопці, і тутешні, й Томіслав та Інґе сприймали мої віршування, як щось суто дівоче, альбомне, несерйозне... Не пояснювати ж мені було їм, що це моя

душа, я б сказала, дух, а їм подавай фізику, «м'ясця.» Ні, я не свята, і тато про це знає. Але ще він знає, як це бігти задиханою крізь свій неспокій, як це плутатися в своїх домислах, як поєднати пістолет і тишу. А я знаю, що поезія еллінською означає роботу, а проза латиною — прошкувати вперед. А верлібр, що знаходиться між поезією і прозою, означає вільний вірш. Вільний. Отже, поет — робітник, який сидить і працює, а прозаїк, виходить, той, хто іде. Я, то сиджу собі, а потім, як вирвусь на волю: опиняюсь, то на Казбеті чи вокзалі, чи в Литві, Польщі, Волині, на Балтиці, Азові, Чорному морі. Одне слово — жінка-шульга, як вряда-годи кличе мене тато. Тоді я його називатиму чоловіком-шульгою. Йому, як і мені, начхати було на всілякі модні аксесуари в одязі, крім парфуму. Мені подобається, коли він з бородою, хай уже й напівсивою — сіль з чорним перцем. У Інге теж була борода — бородище, аж до грудей — він був у якійсь християнській секті, а схожий був на хіппі. \Чесно кажучи, мені не до вподоби бриті голови й підбиті, наче жіноче лоно, бороди.\ Але у Інге, цього schlanke Mann, не було відчуття болю від Слова. Коли він читав Райнера Рільке, смішно закривав очі.

*«Das war der Seelen wunderliches Bergwerk.
Wie stille Silberze gingen sie
als Adern durch sein Dunkel.»*

Він загинув в автокатастрофі у Литві. Він часто повторював до ладу і не дуже: рах Domini. Мир тобі, Інге. Мир і тобі, Райнере. Ти народився в чудовому готичному місті — Празі. Мама одягала тебе, як дівчинку. Мир і тобі, Томі. Прага для тебе стала смертним одром. І хай Господь порятує вас усіх, хлопці, від вічної смерти.

ПАПЕРОВИЙ ЛІТАЧОК

Він летів, певно, з 9-го поверху, летів над височенними тополями, над котлованом, з якого незабаром виросте ще одна цегляна коробка. Все місто поступово стає схожим на одну величезну коробку. На екрані монітора щойно надрукувала слова: Земля — людям, Небо — пілотам, Зірки — поетам. Я пробую в інеті відшукати і свій безсенсовий рай. Та хвили моєї не досягти берега ріки, в глибинах якої ходить рибина з гачком у губі.

Раптом стало страшно — згадала про смерть. Але ти мене заспокоїв: — Смерть — іграшка. А літачок з екіпажем і пасажирами потрапить в рай. Одна знайома якось сказала: мабуть залетіла я, всередині у мене чоловічок з а в і в с я . Зустрічаюся через місяць з нею: в и т р а в и л а .

Подумала: сволоч, сука... А я? Як спасти душу? Як навчитися писати слово щастя без лапок? Шопенгауера й Розанова я читала разом з батьком. Стефаник, якби жив в СРСР, писав би ще страшніше. Може страшніше за Платонова. Не розумію єврейського оптимізму. Коли ми перестанемо слово єврей чи жид вимовляти пошепки й озиратися при цьому. Коли ж читаю великого поета Мандельштама, не думаю про національну приналежність: «Чудовіщна, як броненосец в доке, Росія отдыхает тяжело.» Якщо обрав свободу — стій до кінця, поете. А, де кінець? Десь там, між днем і ніччю, коли починається завтра. У нас воно починається вранці, у них — увечері. Більшість примудряються жити між вчора і завтра. Я до більшості не належу. Я хочу побачити і почути живе серце світу. І я його побачу. Ми його з моєю подругою і посестрою побачимо і відчуємо.

ТРЕБА БУТИ

Ми були в церкві, нашій, і ти сказав: хоч тут все слава Богу. Якийсь, чоловік, схожий на менеджера, стояв біля Святого Миколая й щось йому шепотів у сиву, акуратно підстрижену бороду. Отець Олександр під час служби дивився на нас і посміхався, як старим приятелям.

Після меси він підійшов до нас. Запам'ятала останню фразу: треба бути, діти мої, а, щоб бути, треба бути щасливим...

Ось уже 9 днів, як загинула Аня. Ми були, як сестри. Здається: зупинилися годинник і вода в Дніпрі. Ми казали, що ніколи не померемо, а, якщо померемо, то воскресемо, бо ошасливлені творчістю, яка і робить людину, творить її. Але ти жила, як на пожежі. Та в твоєму житті було життя, подруго моя. Дитино моя... Тебе ховав отець Олександр. Пробувала придумати паліндром. Вийшло: АННА + . Хрест — паліндром не кінця, а чогось вічного. У тебе не було стійкості до щастя. Але ти відчула дотик слова. Слова. Може і я колись...спробую підніматися по дра-

бині, не використовуючи її. Ми ж з тобою не такі, як всі. Ми — не ляльки. Ми — жінки-шульги.

Тато Ані, Гедрюс, сказав мені, що ДТП трапилося далеко за містом, там, де шосе прорізає сосновий бір. Як вона туди потрапила? Хто її туди завіз? Слідчий заявив, що це не його справа. Його справа — аварія. Я зрозуміла, що батько моєї подруги буде сам провадити слідство, знайде винного й покарає його.

Здається, у мене буде дитинка... І не одна. Як зрадіє мій тато. Як зраділа б моя Аннушка!

Благословенна будь, моя самотносте.

ЯКЩО Я І БУЛА ЛЯЛЬКОЮ, ТО ЖИВОЮ.

2. ТИ ЖИВА, ЙОЛЮ

Ось уже 9 місяців, як я поховав Йолю. Отець Олександр мовив ледь чутно-перед тим, як сісти до авта: — Приходьте до мене будь-коли. Треба жити, треба бути...

У Йолі була двійня. Сепсис... Ніхто не врятувався. Не врятували...

На похованні був батько Ані, Гедрюс, подружки Йолі. Майже рік назад він теж втратив дочку.

— Співчуваю щиро, Степане, — Гедрюс поклав руку на моє плече. — Слів немає, та вони й не потрібні ні тобі, ні мені.

— Спасибі. Якщо потрібна буде моя допомога в твоїх пошуках винного ...

— Убивці, Степане, убивці. Я його знайду. Дякую за підтримку. У тебе є дружина, слава Богу. Тримайтеся разом — буде легше.

— У горі люди, як у негоду, туляться одне до одного.

— А я тулюся до дочки, до пам'яті про неї. Знаєш, Аня стала лауреатом міжнародного конкурсу новел... А як вона танцювала.

— Талановита була твоя Аня, Гедрюсе. Найталановитіша від нас усіх.

— Від мене, Стьопо, це точно. Боже, і Йолі немає! Яке горе.

— Так, брате, горе.

— А горе справжнє буде тоді, як ми більше не зустрінемося зі своїми дітьми.
— Я вірю у зустріч. І отець Олександр підтримує мою віру.
Гедрюс глянув на небо, провів поглядом півколо по цвинтарю:
— День сьогодні березний...
— Як це?
— Плямистий: сонце й тіні, біле й чорне. Як життя. А отець Олександр —
мужик, що треба.
І він прочитав молитву:

*Libere me, Domine
De morte aeterna.*

— Так молилися твої католицькі предки: Звільни мене, Боже від вічної смерти?
— І католицькі, і православні. Яка різниця. Ти малювати й ліпити не кинув ще?
— Скорше писати. А що?
— Хотів би замовити тобі, Стьопо, скульптуру дочки.
— Добре. Фотокартки в мене є. Йоля знімала.

На цвинтарі росло багато різних дерев, а особливо беріз. Згадалося з колись прочитаного, що індіанці-сіу ховали своїх небіжчиків на деревах. Я б погодився почивати на березі: бачити небо і землю, як пульсує, мерехтить час між гілок... Я хочу залишитися там, куди пішли мої скорботи.

Дружина відгородилася, так їй здається, від горя стіною мовчання. Ми й раніше не дуже жваво спілкувалися, а зараз... Але на її лівій скроні помітив синеньку вену, схожу на павутинку. Як мені уберегти її? Ми втратили рівновагу життя, рівновагу крові. Замість рівноваги — пустеля із заходом заходу. Ми знаходимося ніби в капсулі зі сліз і горя. І що ми тепер значимо, тепер, без дочки. Пустеля ліжка так і залишиться пустелею? Невже ми ще почуємо, як того літа, пам'ятаєш, коли ми втрюх були в Бердянську, серед ночі грім, схожий на тріск зламаної гілки величезного старого горіха. В музей лейтенанта Шмідта ми пішли з Йолею. Вона потім мовила, коли ми вийшли на розпечену бруківку: «Він був поетом. За це його і розстріляли. Як Лорку.» А я подумав, що фалангісти розстріляли б не тільки Шмідта, а й Ісуса, Гамлета та інших поетів, які, може, не написали жодного рядка. Всі вони стоять між ніччю і днем під вітром, який куйовдить їхнє волосся.

Йоля зазвичай ходила з опущеною головою, говорила — щоб краще бачити. Але говорила про те, що бачила, мало. Ти була сором'язливою, як дівчинка, як метелик із золотим пилком на крилах, очі якого я впізнавав у своїх, коли дивився на тебе, як у свічадо. Ти не любила ляльок — усіляких там Барбі — ти гралася з м'якими іграшками: медведиком, слоником, собачками, єнотом...

Ти клала собі в ліжечко Полкана — оксамитову собачку бордового кольору. У нього відірвалася ліва лапка і ти плакала, бо сама була шульгою, врешті, як усі поети. Твої іграшки будуть зі мною, так, як твої численні зшитки, писані від руки. Зараз — середина листопада. Читаю твій вірш, написаний минулої осені.

ОСІННЯ ВІСТОЧКА

*Отримала листівку із Златої Праги,
Там живуть і досі алхіміки й маги.
Мала-Страна, Злата вуличка, Старе-Место...
В Празі й осінь золота, як духова оркестра....*

Жовтень 2012 р.

Йоля трохи знала Європу. Я хотів ще її повезти на Північ: в Карелію, Суомі, Норвегію і туди, де сам ще не був — в Лапландію, за полярне коло. Вона навіть почала вивчати мову й легенди цього краю. У них, виявляється, є повір'я: вбити зозулю — смертельний гріх.

— Дочко, ми туди поїдемо не вбивати, — сказав тоді я.

— А, якщо вовки нападуть?

— Я з ними знайду спільну мову, ти ж бо знаєш, що мене кличуть самотнім вовком.

— Будеш малювати північне сяйво, білі ночі. А я вдосконалюватиму саамську мову. Вона близька до фінської, естонської?

— Так, але саами Швеції не дуже розумують одноплемінників з Росії.

— Як ми гуцулів чи лемків?

— І бойків... Так звані малі народи, як гумус для землі. Без них культура людства, а, значить, і цивілізація загинуть.

— Ти такий категоричний, тату.

— Але ж ми були на сорок днів... Добре, не буду рахувати дні. Цього, 13-го року, я те й роблю, що їх рахую. І ховаю...

— Пом'янемо і Йолю. Бідна дитина...

— Не була вона бідною. Вона була... Досконалою.

— А як це, Стьопо, бути досконалим?

Степан надовго задумався. Так нічого і не сказавши, мовчки рушив до центру міста. Влад за ним заледве встигав — давала взнаки зламана рік тому нога. На рівному місці зламав, як казав він — підсковзнувся на сходах будинку, який сам і проектував.

— Горілку я вже взяв, — раптом мовив Влад.

— За 15 гривень, палену?

У кав'ярні Степан замовив пляшку червоного, як бичача кров, вина, сир та чебуреки. Пом'янули тих, хто пішов. Потім тих, хто ще іде. Не забули й про Україну, яка йшла, іде і буде йти \ хотілося б вірити \.

— А що, є сумніви? — спитав Влад.

— Сумніви завжди є. Трипілля, Оратанія, Скифія, Київська Русь, Україна. А «державну бронзу» так і не знайдено. Хто прокляв степову Елладу?

— Може в Європі знайдем, — мовив Влад. — Мій син поїхав до Києва на європейський майдан.

— Моя Йоля теж би поїхала. 10 років назад ми з нею були «оранжистами». А майданів вистачить і нашим онукам. Я хотів сказати твоїм...

— Над чим працюєш зараз?

— Ліплю двох дівчат.

— Аж двох, — усміхнувся архітектор.

— Аню — дочку Гедрюса і Йолю. Вони були подружками.

— Вибач. А як там Гедрюс?

— Шукає убивцю Ані. Слідчі, як кажуть, умили руки.

— Гедрюс такий що знайде.

— І покарає. Ти все випитуєш у мене, як мент. Тоді і я спитаю: а ти чим займаєшся ниньки?

— П'ю вино. Я — архітектор — проектую.

— Палаці «жирним котам» — політикам і бізнесменам?

— І їм теж. Ландшафтний дизайн ниньки в моді. Їсти щось треба.

— От, от. Коли ми вже наїмося. А місто втратило тим часом своє неповторне обличчя. Скільки знищено архітектурної старовини, будинки самого Городецького стоять

облізлі, як хворі проказою. Слухай, Владе, а спроектуй-но в центрі міста відкритий ви-
сячий басейн з прозорого пластика. Підняв голову, а там русалки в бікіні плавають...

— З «жирними котями». Фе, гидота задзюрена. Краще скажи: ти ще пишеш?

— Після того, як Йоля... Ні, не можу. В мене душа згоріла дотла, а розум
кригою вкрився. Я зламався, як іржавий ключ. Я став порожньою людиною.

— Розумію. А все ж творчість не кидай — вона тримає нас плаву.

— Хочу написати щось про Йолю. Думаю також про п'єсу з назвою «Про-
щавай, богемо».

— А була вона у нас, тут, у провінції, ця богема? П'янки, водіння кози...

— Усе було, і світлі ранку троянди, і ночі штандарти. Я розкидав свої дум-
ки і слова наліво й направо, як перли... Тепер це роблю лиш перед тими, хто
йде зі мною. Зі мною, а не за мною. Тому й прощаюся з богемою.

— П'єса буде у віршах?

— Мабуть... Весь час один... Інколи себе почуваю биком на арені. Бачу, як
тореро йде на мене зі шпагою.

— Десь читав, як Гемінгвей вискочив до бика, ухопив за роги його й легко
прихилив до землі.

— То ж Гемінгвей.

— Але ж і ти не бик.

— Справді. До речі, мені більше подобається творчість друга Ернеста Скот-
та Фіцджеральда.

— Хоч зовні і, гадаю, внутрішнє, ти схожий на Ернеста, а не на Скотта.

— Можливо. Але бокс не люблю. Навіть дивитися. Хоча займався дзюдо,
карате.

— Ти перевагу віддаєш обороні, а не нападу.

— Між катом і жертвою обираю жертву.

— Жертва, ну-ну... Ти ще не забув ту бійку на вокзалі, коли ми проводжали
Івана до Сміли. Ти кидав вокзальних бандюгів, як снопи. Навіть менти не захотіли
з нами зв'язуватися.

— У тих гадів були ножі й арматура. Ми захищалися. Хіба ні?

— Я дивуюся допіру, що ніхто тоді не загинув. У скульпторів залізні руки.

— Головне швидкість і точність удару. А залізна рука була у Миколи. Він був
справжнім другом. Пропонував кімнату з вікном на південь у будинку, який своїми
руками збудував, аби я там мешкав, поки, як він казав, «усе перегорить».

— Перегорить... Тут і згоріти можна. Таке горе.

— На одних шальках терезів безмір людського життя, на других — купка золи. А де його пес?

— Не знаю, зник після похорон.

— Може він теж, десь там у небесах, супроводжує на ловах Оріона.

До кав'ярні зайшов чоловік, схожий на Курта Кобейна з «Нірвани»: довге світле волосся пасмами, неголене обличчя. Він сів за столик і замовив пива.

— Раніше він пив каву, — завважив Влад. — І був прилизаний, полюбляв сірі двобортні костюми, а не секондхендівське шмаття.

— А мені він зараз більше подобається, та й проти його джинсів нічого не маю. Мене вернуло, коли він, очолюючи маленьку партію, коли була колись великою, бідкався: під яку політичну силу нам лягти?

— Ліг, маю надію, не під «Удар»? Чи від «Удару».

— Не ліг.

— Аби на Україну ніхто не ліг.

— Аби не прив'язали, як козаки, Галю до сосни й підпалили.

— Для мене пісня ця є загадкою.

— У Ерота — бога кохання було два види стріл: одні стріли розпалювали кохання, а інші — вбивали його. А тут зграя голодних, як вовки, вояків...

— Стьопо, а ти колись теж у політиці був, скажімо так, рухливим.

— Був. Політика — зрадлива баба. Натовп баб.

— То що: прощавай, зброє?

— Ти знаєш, яка моя зброя. А щодо партій... Давай-но створимо партію інвалідів розумової праці.

Влад якось боком, як птаха, подивився на годинника, допив своє вино й мовив до мене:

— Мене вже зачекалася Вера, засидівся я тут. Вера — його дружина, італійка з російським ім'ям. За хвилину стілець, на якому сидів архітектор, стояв пустий. Вера — сучасна жінка, але чоловіка воліє тримати на короткому повідку. І, схоже, Владу це подобається.

Коли ж мій шлюб покінчив самогубством? Спочатку я приходив увечері, потім уночі. Коли вдома не було мене дві-три доби, брехав щось про відрядження в

столицю чи провінцію. У ліжку клав дівчат і жінок, які мені зовсім не подобалися. Мені здається зараз, що я був в полоні Ате — богині безуму, а може і самої Горгони-Медузи зі зміями на голові замість волосся, яка породила Пегаса від бога моря Посейдона. Пегас — кінь, на якому намагаюся втриматися ось уже майже 50 років, а море...

В ньому всі кола мого раю. І в Йолі, яку ти полишав наодинці з матір'ю, яка вже давно вирішила розірвати зі мною стосунки. Надто пізно збагнув слова з Біблії: «Якщо...любові не маю, то я ніщо». Може тому, що не зустрів Рахав — біблійну повію з міста Єрихон. Як було зруйноване це місто, так і я зруйнував свій храм кохання. Чому я в ньому не загинув під уламками? Йоля загинула... Рани затягуються навіть від іржавих цвяхів. Пам'ять затягується теж, кажуть. Але не у мене.

Ці рядки пишу 30-го листопада, незабаром 22-га година. Вранці, о 3-й, «Беркут», а я б їх назвав стерв'ятниками, або точніше мурахами-вбивцями, які побили на Майдані людей, молодь, побили до крові й хрускоту кісток. Я знаю, що за політикою важко вгнатися, навіть новинкарам. Я — автор, який жие минулим, спогадами, пам'яттю про доньку, я — людина, яка схожа на свічу, що горить з обох боків, я — алкоголік, який випив всю свою кров, я — водолаз з обрізаним шлангом, я — соловейко з роздертим горлом...Кудись діваються друзі. Та не кудись, а в землю. Слова і глина — ось мої химерні й пречудові друзі. Вони, знаю, не зрадять. А я їх — можу. У мене все ж є товариш, з яким я спілкуюся телефоном й інтернетом — він не виходить з дому, навіть з ковінкою. Недавно поховав дружину, життя, як він каже, скінчилося. У фейсбуці, кілька днів назад, на запитання: про що чи про кого я зараз думаю, написав, що про Європу і Зевса. Товариш тоді написав: схоже, що закоханий бик, себто Зевс, знову вкраде дівчину-Європу. Але нічого не вийшло — бик утік від Європи, як жених з весільного рушника. Схоже, що він утече і від України. В кінці додав, що нашу леді Годиву треба посадити на білого коня, бо це стояння зі свічками не прикличе Ісуса на Землю. А поки згадується проста істина: мурахи здатні дуже швидко з'їсти бика...

Сам золотоволосий красень Аполлон домагався кохання Кассандри, обіцяючи відкрити їй таємниці мистецтва передбачення. Кассандра навчилася цьому мистецтву, але зігнорувала почуття бога. Аполлон їй наказав таким чином: позбавив її передбачення можливості переконувати.

Сучасні Кассандри — пустопорожні ваші передбачення!

*«Ми люди порожні
Опудала подорожні»...*

Гай-гай-гай! Де ти Гай? Лиш хвостом вогняним махнув і зник у корчах.
Курт Кобейн прожив 27 років. Треклята цифра: Лермонтов, Симоненко...
Він незадовго від мандрівки до нірвани написав: «Усе можна пережити, якщо підібрати потрібну пісню». Нині для мене це пісні Вакарчука. А також «Любовна пісня Дж. Алфреда Пруфрока».

*«Ну, то ходімо, ти і я. Далебі
Вечір простягнувся проти неба
Неначе під наркозом хворий на столі,
Ходімо по опустілих вулицях»...*

«Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом:...час вбивати і час лікувати...час мовчати і час говорити.»... Час буде, простір буде, нас не буде.

*«Лазаре, встань»!
«Бути чи не бути»?*

Ісус і Гамлет — мої друзі з юності моєї. Йоля — теж була моїм другом.
Ні, була, є і буде. І її дітки, мої ненароджені внуки: Катя і Прокопчик.

ТИ ЖИВА, ЙОЛЮ.

ЕПІЛОГ

Я виліпив 2 фігурки молодих жінок у третину зросту. Замість постаменту — дикий камінь. В одній очі блакитно-сірі, в іншій — карі із зеленими цяточками.

Гедрюс безпомилково вибрав Аню, свою донечку. Мені залишилася моя Йоля.

Якось увечері подзвонив Гедрюс і сказав мені, що під ореолом волоссячка Ані пальцями відчув під шкіркою кісточку.

2.12.2013.

ЗМІСТ

1. МОЯ ТРОЯ (ВІРШІ)

1) ДНІ ЯК НОЧІ. НЕВЖЕ ЦЕ БУЛО (ЦИКЛ)

Гострий вітер. Була середа	6
Уласне, пазли. Був четвер	6
Будь і у 40-й день. Була субота	7
Наша згряя. Була неділя	7
Був понеділок. Вечір	7
Була п'ятниця. Ранок	8
Був, є і буде вівторок	8

2) НОЧІ ЯК ДНІ. МОЯ ТРОЯ: У ПОШУКАХ НЕБА, РІКИ І ТИХ 2-Х СЛІВ (ВІНОК СОНЕТІВ)

Мадригал	9
"По правому схилу спустився до Дніпра..."	10
"Й поплив на той берег плаский і самотній..."	10
"Дощ падав із неба, а може падав, падав з води..."	11
"Ловив язиком прісні кулі чи стріли-краплини..."	11
"А блискавок злото сліпило й сліпило мене..."	12
"Побіля ріки лежала часу геть зламана вісь..."	13
"Як свободу, у січні любови шукатиму вість..."	13
"Повертаюся, вірю, що берег мене не мине..."	14
"Повен рот від крові солоної і гіркої слини..."	15
"Мов човен, всю ніч я хвилі ріки сходив..."	15
"І в небі чорним назовні й білісіньким на звороті..."	16
"Та раптом попереду айсберг, мов біла гора..."	17
"Сіть чи портрет тче павук на моїм вікні, а завтра..."	17
"– На тебе він, схожий, доню, – моя бодхісаттва..."	18

3) ТИ – УСЕ

"Я вийшов на свободу, в неволю вже не піду..."	19
"Доведи, Господи, доведи..."	19
"Три дні вона ходила на Лису гору..."	20
"Плач, Єреміє, за своїми жидами..."	20
"Усі кажуть: рани гояться і треба жити..."	20

"Поряд, в Сирії, стояв 12-й легіон – Fulminata..."	21
"Заратушна, Будда, Ісус, Мохаммед..."	21
"Мені кажуть: – Ти її відпусти..."	21
"Ковель, Тур'я, УПА, Колима..."	22
"Нарешті збагнув: я, на правду, такий, як усі..."	22
"Умерти, допити б до дна..."	23
"Без плода не буду труда..."	23
"Непримітна, тиха і кохана..."	23
"Осінь. І на небі не листочка..."	24
"На халатику червоному 2 латки..."	24
"Швидкоплинна краса, упокорена плоть – не про тебе це, ні, не про тебе..."	24
"Кохаю тебе до останнього атома, до бозона..."	25
"Я так і не навчився танцювати..."	25
"Ти кажеш: зміни стиль своїх творів, сюжети..."	25
"Закохуватися можна багато разів, але, щоб, як уперше..."	26
"Злото срібне, чайки над Дніпром..."	26
"Я вже знаю по кому подзвіння..."	26
"Хризантеми, в жовтні хризантеми..."	27
"Думаєш про вірша, поезію, потієш над словесною грою..."	27
"Відповідей усе менше, а питань – навпаки..."	27
"Фотографія-пам'ять, фотографія-горе, фотографія-жах..."	27
"Здав би мову в камеру схову – нехай ще полежить..."	27
"Де ви старі письменники – вчителі юрби..."	28
"Йосип Сталін, кажуть, читав усе..."	28
"Його рука, як білий удав, дотягнулась до мене на тому шосе..."	28
"Повне зібрання творів – мрія будь-якого члена спілки – автора..."	28
"Про любов жінки говорять відверто..."	28
"Якби то знать, життя що не останнє..."	29
"Тебе нема, мене не буде..."	29
"Поезія і проза – спробуй їх розріж..."	29
"Кому ми цікаві? Та, мабуть, нікому..."	30
"Ти моя лакрімаса, ти моя біла роза..."	30
"Ти світ любила, а він тебе?..."	30
"Усе в порядку – я, просто, люба, помер..."	31
"Намисто з кривд оділа ти на шию..."	31
"Ми вічно прикидаємось і маски без кінця..."	32
"А горобці, як хор Верьовки..."	32
"У Вознесенського Андрія чайка..."	32
"На землі людина мається..."	33
"Харон перевозить, Вона ж переводить чи переклада..."	33

"Куди іти, камо грядеші..."	33
"День за страхом..."	34
"По-українськи заговорили й німці..."	34
"На дні скорботних вод засну..."	35
"Я йду старими слідами..."	35
"Любов має багато різних імен..."	35
"Я сам собі тюрма, в'язниця..."	36
"Вожді незрячі, а, може, й геть пусті..."	36
"Коли на молоді руки..."	36
"Піднесені думки полишу залюбки..."	36
"Людина помира за народ..."	37
"Не надіюсь на долю..."	37
"Наліво піду – об стіну лобом..."	37
"Наша молодь не краби – дельфіни..."	38
"Дочка, дочка..."	38

4) УСЕ (ПОЕМА)

"Теля слухняне ссе..."	39
"Зараз ми б навіть Трою..."	40
"Померти б в праці..."	41
"Пробач, прости..."	42
"Поки нема роси збирай ці квіти..."	43
"Ти вернешся і пам'ятай, моя любов, про це..."	43
"Створила спрага річка, океан і море..."	44

2. Відділ (новели)

Запізніла любов	46
Гаврик	47
Відділ	48
Прощай, богемо	49
Непримітна, тиха і кохана	51
Протилежності з'єднуються або риска на воді	55
Васько	57

3. Йолія (повість)

1. Я – лялька... Жива	60
2. Ти жива, йолію	71

Літературно-художнє видання

ЛЕВЧЕНКО Сергій Прокопович
УСЕ

Поезії. Новели. Повість

Технічний редактор – А. Гай;
Художнє оформлення обкладинки – А. Гай.

*В авторській редакції
В оформленні обкладинки використано
фрагмент картини Сальвадора Далі
"La persistencia de la memoria", 1931*

Здано до набору 15.12.2013 р.
Підписано до друку 4. 02. 2014 р.
Формат 70х90 1/12
Гарнітура Minion Pro.
8,1 ум. друк. арк.
Зам. № 2033. Тираж 150 прим.

Видавець Чабаненко Ю. А.

Свідоцтво про внесення до
Державного реєстру видавців
серія ДКН№1898 від 11.08.2004 р.
Україна, м. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 39
Тел.: 0472/45-99-84, 564-666
E-mail: office@2upost.com

Друк ПП Чабаненко Ю. А.
Україна, м. Черкаси, вул. О. Дашкевича, 39.
Тел. 0472/45-99-84
E-mail: office@2upost.com

